

GUADALCANAL na južnem Pacifiku je otok, ki pozna samo dve sezoni v letu. Eno mokro, in drugo deževno. Kraj torej ni za turiste. Toda vojniki ameriške mornarice pehote (marines) se na njemu prav dobro počutijo, ker so opravili z Japonci tako, da mikadu v Tokiu ni bilo prav nič všeč.

Rim, začetnik fašizma svoje poglavje "novega reda" žalostno končal

"Večno mesto" Rim je skušal Benito Mussolini spremeniti v novo prestolnico rimljanskega imperija. Rohnel je z balkona palače Venezia ob vsaki priložnosti in obetal "gnilim demokracijam" neizogiben pogin.

On in Hitler sta se širokoustila, povzročala strah Evropi in vsemu svetu in se napihovala, kot da je ni sile, ki jima bi mogla stopiti na prste.

Mussolini je svojo igro skončal, ko je poraženi Franciji zasadil nož v hrbet. Toda je še vedno veroval, da bo Hitler zmagal, on pa se vsedel k pogrnjeni mizi. Uneslo mu je. Italija je igro na odprtih bojiščih izgubila, a skuša si pridobiti nazaj čim več zaigranega na druge, manj odkrite načine.

V teh manevrih ji ne gre slabo. Dasi je bila začetnica v spletkah za poraženje Zed. držav in Anglije, in v ospredju osiščne protikomunistične aljanse, je vendar, čeprav je tepena, deležna več dobrin s strani dežel, ki so jo premagale, kot pa katerakoli druga osiščna ali pa okupirana dežela.

Tako je n. pr. Italija, ki je sedaj naša "sobojevnica", dobila iz Amerike živil kot ne Grčija, ne Jugoslavija, ne Norvežka in sploh nobena druga dešela v tolikšni meri, razen Anglija in Rusija.

K temu se je minuli teden oglasil tudi papež in zahteval, da ako se Nemci iz Rima ne umaknejo, naj se prebivalstvu večnega mesta vseeno dovoli dovoz hrane, kajti bilo bi nekrščansko, ako se bi milijon ljudi, ki so pribežali v Rim, prepustilo umiranju od glada.

Rim je torej otet. Ne Nemci, ne Angleži in Američani ga niso skušali porušiti in ljudstvo v njemu pa je deležno živil iz naše dežele. Toda ako je Rim otet, komu je to v prid? Vatikanu najbolj, dasi je papež Pij XII. par dni prej zelo apeliral na zaveznike, da naj sklenejo "mir". Pravičen mir, je rekel, toda iz njegovih izjavanj je bilo jasno, da predlaga spravo zaveznikov z NACIJSKO Nemčijo.

Ameriška oborožena sila širom sveta največja v zgodovini

Zed. države niso imele še nikoli večje kopne armade kot je sedanja in nobena na svetu ni boljše opremljena kot naša.

V Evropi, na Pacifiku, v Aziji in v drugih krajih po svetu je sedaj, kot je poročal vojni tajnik Stimson \$3,657,000 vojakov, do konca leta pa jih bo pet milijonov, ali nad polovico vse ameriške armade.

V akciji ameriške bojne mornarice, ki je prvič v zgodovini veliko večja kakor angleška, služi 1,566,000 mož, neštveši onih, ki so v vežbališčih. Skupno šteje ameriška mornarica (vse tri njene branže) 3,277,000 mož.

V ameriškem letalstvu služi 2,357,000 mož, polovico izmed njih na bojiščih širom sveta, ali pa pripravljenih za v akciji.

Vštevši armado, mornarico in letalstvo, služi preko morja že okrog 6,000,000 mož ameriške oborožene sile.

Dolgo obetana invazija na kontinent v teku

Prošli terek je bilo svetu razglašeno, da se je dolgo obetana zavezniška invazija na kontinent, v "festung Europa", pričela in s tem tudi "druga fronta", ki jo Rusija že nad dve leti vztrajno zahteva.

Nemčija si je torej nakopala, kar je iskala in mora v neizogiben poraz.

Za vzdrževanje armade treba veliko materijala

Vojni tajnik Stimson je pojasnil s številkami, kako ogromno materijala je treba dovažati naši armadi preko morja. Meseca maja n. pr. ji je bilo poslana štiri milijone ton raznih potrebščin. V prejšnji svetovni vojni se ni v nobenem mesecu poslalo naši armadi preko morja več kot 829,000 ton potrebščin. Sedanji pomorski promet za opremljenje naše oborožene sile je torej štirikrat tolikšen kakor v prejšnji vojni.

Veliko avtov ukradenih

Leta 1943 je bilo v Zed. državah ukradenih 123,161 avtov. Ako se računava povprečno vrednost ukradenih avtov \$1000 na vsakega, znaša skupna izguba \$123.161.000.

Kralj Peter je v svoji proklamaciji obljubil, da ko bo Jugoslavija osvobodena, bo njeno ljudstvo lahko svobodno sklepalo o obliki svoje vlade. V Londonu tolnačijo, da je s to obljubo Titu omogočil sprejeti ponudeno roko v spravo, četudi so iz Titovih krogov že dostikrat izjavili, da je vsak dogovor med kraljem in narodnim osvobodilnim odborom izključen. A ob enem je že tudi Tito izjavil, da ko bo vojne konec in Jugoslavija svobodna, bo dobilo ljudstvo vso pravico odločiti o obliki svoje vlade.

Thomas, Hoopes, sta kandidata soc. stranke

MAYNARD C. KRUEGER ZA STRANKINEGA PREDSEDNIKA PONOVO IZVOLJEN. — NOVI ODBOR OBETA ŽIVAHNO KAMPANJO. — ZAHTEVA ZA MIROVNO OFENZIVO IN MIR

Norman Thomas v petič kandidatu

Po predsedniških volitvah pred štirimi leti je Norman Thomas na nekem shodu izjavil, da on ne bo več kandidiral. Smatral je, da je v štirih volilnih kampanjah storil svoj delež, in tudi mandat strankinega predsednika ni hotel več sprejeti.

Ko so se delegati socialistične stranke v petek minulega tedna sešli na konvenciji v Readingu, Pa., so mnogi mislili, da bo prevzel kandidaturu za zveznega predsednika Maynard C. Krueger. A on je že prej dejal, da nominacije ne bo sprejel in tako je bil Norman Thomas spet nominiran, oziroma "draftan". Sedaj ima že v petič ta mandat.

Sprejel pod pritiskom

V svojem govoru po radiu minulo nedeljo je Thomas dejal, da si govora ni pripravil, ker je prišel na konvencijo v veri, da on ne bo kandidat. Toda ker Maynard C. Krueger nominacije nikakor ni hotel sprejeti, se je dolžnosti odzval in delegaciji ter stranki pa zagotovil, da bo vodil kampanjo po svojih najboljših močeh.

Kritiziral je Rooseveltovo nstranjo in vnanjo politiko, ki postaja čedalje bolj konservativna, in o vojni situaciji pa dejal, da je zavožena, ker zavezniki, oziroma Roosevelt, Churchill in Stalin, zamermarjajo mirovno ofenzivo, namesto nje pa razsipajo z grožnjami in s tem podaljšujejo vojno.

Njegovo mnenje je, da je zahteva za brezpogojno predajo Nemčije napačna, ker bi se lahko veliko več doseglo, ako se bi narodom osiščnih dežel ponudilo ljudski mir. Kajti mir, ki ne bo ljudski, ne bo mir, je dejal, am-

pak le odmor v pripravljanju za tretjo svetovno vojno.

Župan Stump obljubil močno kampanjo

Thomas je predstavil avdienci po radiu Henry Stump, socialistični župan mesta Reading, ki je v svojem kratkem nagovoru dejal, da se socialistična stranka popolnoma zaveda zgodovinske važnosti letošnjih volitev in bo šla v kampanjo z vsemi močmi, ki jih premore.

Thomas mu je k temu pritrtil in ob enem poudaril, da se zaveda, kako težka je ta naloga. Kajti glasovnica je v tej deželi monopol dveh strank in tretji stranki je v marsikaki državi skoro nemogoče priti nanjo.

Toda socialni problemi in vprašanja miru so tako ogromni, in letošnje volitve za to deželo tako zgodovinsko važne, da je sveta dolžnost socialistov iti v kampanjo in ljudstvu predočiti resnico.

Darlington Hoopes kandidat za podpredsednika

Za podpredsedniškega kandidata je bil nominiran 47-letni socialistični odvetnik v Readingu Darlington Hoopes. V Pennsylvaniji je zelo znan vsled svojih naporov za sprejem socialnih zakonov, ko je bil socialistični poslanec v pennsylvanski legislaturi. Iz izbornih govornik, agitator in organizator. Do lani je bila socialistična postojanka v Readingu, v kateri je član, pridružen social-demokratski federaciji. Iz soc. stranke je izstopila l. 1936 in se ji pred meseci ko so se stare rane frakcijskih sporov zacelile, znova pridružila.

V Pennsylvaniji bo torej socialistična stranka s pomočjo (Nadaljevanje na 5. strani.)

Tri dežele si dale mandat vladati svet po vojni

KITAJSKA V TRIUMVIRATU SAMO ZA STRAN FORMALNOSTI. — VLADE MALIH DEŽEL OBSOJAJO PRAVILO, DA LE MOČNI NAJ ODLOČUJEJO. — KALI ZA NOVE VOJNE

Minuli teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Mandat treh velesil

Dejal je, da spada začetna naloga za zgraditev trajnega miru trem vodilnim deželam: Veliki Britanji, Sovjetski uniji in Zed. državam. Te tri so v vojni proti Hitlerju odločujoče sile, in naravno, da jim gre vodstvo vsled njihnega položaja, moči, ugleda in zaupanja, ki ga imajo po svetu.

Se predno je Hull javnosti sporočil, da se snuje tak vrhovni koncil velesil, je Churchill v parlamentu poudaril, da imajo omenjene tri velesile dolžnost svojo zmago, kadar jo dosežejo, izkoristiti v zgraditvi takega miru, katerega bodo sposobne tudi ščititi.

Kitajska prišteta zraven

Hull je v svoji izjavi sicer dejal, da bo vrhovni svetovni koncil temeljil na štirih velikih deželah — to je na prej omenjenih in Kitajski. Na konferenci v Kairu sta Churchill in Roosevelt dala Kitajski v tem koncernu enakopravnost. Torej ji imela ona na podlagi teh izjav in proglovov v koncilu toliko veljave in besede, kakor Zed. države, Sovjetska unija in Velika Britanija.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Minul teden je državni tajnik Cordell Hull oznanil, da je ameriška vlada podvzela konkretno akcijo za ustanovitev svetovnega koncila, čigar naloga naj bo po vojni varovati mir in urediti odnose med deželami v duhu sodelovanja.

Napori angleške diplomacije za sporazum med kraljem Petrom in Titom

Dne 1. junija je kralj Peter v svoji proklamaciji prvič v sedanjem konfliktu izrazil željo za sporazum med vsemi jugoslovanskimi strujami, ki so za poraz Hitlerja, da bodo vojno za osvoboditev Jugoslavije potem lahko enotno nadaljevale.

Predno je kralj podal to izjavo, je odpustil Dražo Mihajloviča kot vojnega ministra in nato razpustil ves Puričev kabinet v Kairu, nalogo sestaviti novo vlado pa je dal bivšemu hrvatskemu banu Ivanu Subašiču, katerega je v ta namen povabil že pred več tedni iz New Yorka v London.

Subašič je časnikiarjem pojasnil, da prvo, kar bo v svoji misli storil bo posvetovanje s Titom ali pa njegovimi zaupniki in če bo sporazum z njim dosegel, bo od kralja dani mu mandat obdržal.

V Londonu menijo, da je Subašič od par Titovih zaupnikov

že v Londonu dobil zagotovilo da je sporazum z Titom mogoč. Ako bi tega zadržila ne dobil, bi mandata za sestavo nove vlade sploh ne hotel sprejeti.

Za dosego sprave med Titovi in Petrovimi ljudmi se že dolgo trudi posebno angleška vlada. Churchill je v parlamentu meseca maja Tita zelo pohvalil, ker se proti sovražniku resnično bori, in zato mu Anglija pomaga. Res, da je Tito komunist, je dejal Churchill, toda je svoje politične nazore zamenjal v interesu vse Jugoslavije s patriotizmom, in s tem omogočil, da se pod njegovim vodstvom lahko bore proti sovražniku vsi v Jugoslaviji, ki so za svobodo, neglede na svoja prepričanja.

Ker je Churchill ob enem zelo naklonjen tudi Petru in navdušen pristaš monarhizma, bi bila sprava med kraljem in Titom obe enem njegova velika diplomatska zmaga.

Ko naročil zmanjka, se "primrznjenija" odtajajo

Vojna komisija za zaposlevanje se še vedno obnaša, kot da je v deželi vsega odveč, razen delavcev. Zato predlaga merodajnim oblastem več in več restrikcij, s katerimi se naj bi delavcem otežilo menjati službe, oziroma jih primorati, da ostanejo kjer so, če so upošleni v kakršnekoli obratu, ki služi vojnim naporom.

Namen je, da delavca primora ostati v svoji sedanjih službi, čeprav ima priložnost dobiti boljše, z višjo plačo. Te naredbe so bile nedavno spet poostrene. Delodajalcem je to prav, ker se jim ni treba bati, da bi jih delavci puščali na čedilu. Vsakega delavca dolžnost je, da ostane na

svojem mestu, da si varuje zdravje in da ne zamudi nobenega šihla.

Toda, kaj pa, kadar se kake kompaniji vojna naročila odpo-ve, ker ima armada, letalstvo ali pa mornarica že preveč dotičnega blaga?

Služajev te vrste je bilo že precej. Eden poslednjih se je dogodil v Brewsterjevi tovarni v državi New York, ki uposljuje nad 13,000 delavcev. Izdeluje bojna letala. Vlada je nadaljnja naročila v nji preklicala in klopma je bilo trinajst tisoč "zamrznjenih" mehanikov "odtajanih", ali po naše, vrženih na cesto. Toda na veliko presenečenje ravnateljstva in merodajnih oblasti

se ta masa delavcev ni hotela odtajati in je ostala v tovarni na "sedeči" stavki.

"Mi hočemo delati," so rekli delavci, "in ako ima vlada pravico nas držati v tovarni dokler ona misli da nas rabi, imamo mi pravico od nje zahtevati, da nas obdrži v službi."

Ta najnovejši slučaj je le meglena gesta v razmere, ki jih doživimo, kadar bo vojne konec. Tedaj bodo vojna naročila povsod odpovedana hipoma, in posledica bo milijone brezposlenih, ne samo 13,000, kakor pri Brewsterju.

Ali je dežela pripravljena uposljevati svojo delovno silo moških in žensk, ter prirodnih vi-

rov s tako energijo, s kakršno jih je upregla v vojni, tudi potem, ko vojno dobimo?

To je, kar bi delavci že sedaj radi vedeli. Pri Brewsterju so pokazali, da so pripravljeno delati. Torej ni res, da se izogibajo produkciji. Cesar se delavec najbolj boji, je brezposelnost. Prav gotovo je, da je to že sedaj, ko pravimo, da delavcev manjka — še bolj pa bo po vojni, njihov glavni problem. Ali se demokratska in republikanska stranka kaj brigade, da to vprašanje rešita ljudstvu v korist?

Ne. Delavstvo samo se bo moralo pobrigati, toda ne na svoje sedanje načine. "nagrajevanja prijateljev", pač pa s svojo lastno politično akcijo.

Poletje je doba počitnic, toda ne za naše gibanje in ne za "Proletarca"

V tej številki je seznam, ki beleži, kako je napredovala naša kampanja za razširjenje Proletarca v minulih štirih tednih. Pozna se mu, da so bili naši zastopniki in drugi prijatelji lista zapošleni v razpečevanju "Majskega glasa".

Vrh tega so mnogi delavci deležni v poletju počitnic. Pa tudi drugače gredo ljudje no svoj "week-end" najraje kam na prsto, v naravo, da se odpčijejo in pozabijo na prah in vročino v tovarnah in v majnah.

To je dobro. Ako zmagajo naša načela, bo delavnik po tej vojni znatno skrajšan, življenjski standard izboljšan in počitnic bo deležen vsakdo, ki je koristen član človeške družbe. V sedanjih pa jih imajo največ le troti, ki ne orjejo in ne sejejo, a kar se pridela, je vendarle njihovo.

Rekli smo, da četudi smo v vojni, je poletje še vedno smatrano za "počitniško sezono".

Ne sme pa biti za nikogar počitnic pri delu za "Proletarca", JSZ in Prosvetno matico.

Znova apeliramo na vse tiste naročnike, ki s Proletarcem soglašajo, da mu pridobe saj enega naročnika vsaki in pa morda kak prispevek v njegovi tiskovni sklad. Njegovi stalni agitatorji delajo veliko, toda jih je premalo, da bi mogli vse sami opraviti.

Torej potrudimo se vsi, pa bo prihodnji izkaz beležil veliko boljši izid in "Proletarca" bo čitalo toliko več naših ljudi.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Churchill pošteno in določno izjavil, da to ni več vojna ideologij

V prejšnji svetovni vojni je Woodrow Wilson storil česar ni podvel še noben državnik te ali katere druge velesile pred njim: svetovni konflikt si je zamislil za borbo, s katero se naj organizirana klanja za zmerom odpravi, ljudstva vseh dežel pa si zgradi skupno društvo vzajemnosti. V njemu se bi lahko vse morebitne spore mirno in pravično reševalo.

Tako je prvo svetovno klanje Wilson zares spremenil v ideološko vojno. S svojim programom je navdal z upanjem posebno podjarmljene narode in vse socialno misleče kroge.

Tajne pogodbe in imperialistični smotri zavezniških sil, in pa reakcija v njegovi lastni deželi, ki mu je zavrgla njegov veliki-potezni načrt, so zmagali zaveznikov spremenile le v premirje.

Kaj se je v tem času godilo, je znano. Otroci, ki so se rodili v vojni za odpravo vojne, so sedaj na bojiščih v veliko večjih bitkah kot pa so bile takrat.

In kakor v onih letih, tako spet sedaj ljudstva žele tak izid, da ne bo zmaga le premirje, temveč mir.

Tako smo spet čuli nešteto proglašev, da je to vojna ideologija — na primer vojna demokracije proti fašizmu. In za zgraditev take uredbe, v kateri se kali za nove vojne ne bodo mogle nikoli več razrasti.

Citatelji so morda že opazili, da je propaganda, ki je poudarjala demokracijo in zlom fašizma, že dolgo tega izgubila svoj zamah. V tem listu ji nismo nikoli nasledili, kajti med takozvanimi združenimi narodi je več takih vlad, ki so povsem nedemokratične, kot pa je demokratičnih.

Zato smo rajše poudarjali, da se gre v resnici ne zato, kdo bo smel svobodno voliti in kdo ne, temveč za gospodarske interese in teritorije.

Mussolini, prvak fašizma, ki ga je porodil versailleski mir, je hotel veliko Italijo, Sredozemlje, etiopsko cesarstvo in obnovitev nekdanjega rimljanskega imperija. Pomagala sta mu v teh načrtih vseskozi kralj Emanuel, hierarhija v Italiji, vsa militaristična kasta, v kateri je sedel maršal Badoglio v prvih klopeh, in buržvazna ter "krščanska" Evropa in Amerika sta ga pozdravljali. Namreč dučija Churchill sam ga je pohvalil v svojem govoru, ki ga je imel pred leti ob priliki poseta v Italiji, za velemoža, za veledržavnika, ki je ustvaril red in mir v Italiji, ji dal blagostanje in jo otel "komunistične" pošasti.

Duče je padel, a njegova dva glavna tovariša pa sta sedaj naša "sobojevnika". Dinastija s svojo staro "socialno" uredbo v Italiji je oteta proti volji ljudstva v od zavezniških okupiranem delu Italije po zaslugi vseh treh vodilnih zavezniških sil.

Ko je v dvodnevnih razpravi o vnanji politiki angleške vlade premier Churchill izjavil, da čim dalj ta vojna traja, toliko manj in manj je ideološka, je izrekel nekaj, kar so mu zamerili vse liberalno in socialistično misleči ljudje na Angleškem, v Ameriki in drugje.

Drugje menda ne toliko, ker so se že v zadnji svetovni vojni naučili, da ni verjeti obljubam in frazam, ampak tiste, ki kaj obljubljajo, presojati po dejanjih, ne po proglaših.

Ameriški Italijani naprednih nazorov, ki so verovali, da pomeni zavezniška invazija v Italijo prepoved njihove rojstne dežele, sedaj vedo, da so bile besede zavezniških vlad proti njenemu fašizmu eno, a dejanja pa drugo.

Isto vedo posebno po Churchillovem nedavnem govoru tudi španski republikanci. Kajti kadar eden glavnih zavezniških državnikov pohvali v enem najboljših demokratičnih parlamentov diktatorja in krvnika Francisco Franca, tedaj jim je jasno, da imajo od take demokracije prav tako malo pričakovati, kakor takrat, ko je Franco prišel na krmilo ne samo po zaslugi oborožene pomoči Mussolinija in Hitlerja, ampak prav tako vsled "nevtralnosti" demokratičnih vlad.

Bale so se "komunizma" v Španiji. One so za demokracijo le, ako ni kapitalističnemu sistemu nevarna.

Toriji v Angliji se boje socialnih prevratov v Evropi; enako ameriški toriji in vsi drugi pristaši starega reda vespovsod. Zato je zavezniška politika z ozirom na Francijo zagazila v mlake, namesto da bi priznala de Gaullov režim za resničnega predstavnika BORBENE Francije. V tem oziru greši veliko bolj ameriška vlada kot pa angleška. Kajti Anglija bi jo rada priznala in de Gaulle zagotavlja, z vsemi člani francoskih skupin, ki so zastopane v njegovem odboru, da bo njegova vlada le provizorična, toda bo delala za Francijo v duhu francoske revolucije, ne pa tiste njene "demokracije", ki je kriva, da se je Francija v nemški invaziji sesula ko hiša iz kart.

"To pomeni civilno vojno v Franciji in morda poraz starega reda (kapitalizma) v nji," pravijo toriji. Torej naj se rajše flirta z Vichyjem, ki ima tam policijsko silo za zadržitev uporov že pripravljeno.

Churchill je v svojem govoru o pojemanju ideologij v tej

IZKRCATI Z LADIJ MOSTVO ni najtežje opravilo. Ampak kako istočasno in z največjo naglico vreči na obrežja tanke, topove, tovarne avte, municijo, živila in vse drugo kar treba, je pa drugačen problem. Gornje je slika z obrežja nekakega otoka na južnem Pacifiku, kjer so ameriške čete zgradile v naglici zaslitni konvektor, po katerem dobivajo z ladij potrebščine po valjarjih z največjo možno brzino.

Francoska vlada v Alžiru za čimožjo zvezo s Titom

Francoska vlada v Alžiru pod vodstvom generala de Gaulle, ki jo zavezniki na ljubo ameriškega predsednika Rooseveltu še niso priznali za vlado, pač pa le za nekak osvobodilni odbor, je v diplomatični akciji, da se otrese zapostavljanja.

V tem položaju je naravno, da de Gaullov režim zelo simpatizira z narodnim osvobodilnim odborom Jugoslavije pod vodstvom Tita, ki ga zavezniške dežele tudi nečesto priznati za pravo vlado, temveč jo poznajo le nekako po ovinkih. Torej slično, kot postopajo s francoskim odborom v Alžiru.

To stanje je napotilo mnoge svobodoljubne Francoze v glasno izražanje simpatij Titovega odboru, med njimi Florimonda Bontea, o katerem poročajo Zojša sledeče:

Pred kratkim je na seji francoske skučine v Alžiru, ko se je razpravljalo o zunanji politiki nove Francije, narodni poslanec Florimond Bonte načel vprašanja razmerja med Francijo in Jugoslavijo. Govornik je pohvalil Titovo vlado, ki se — po njegovih besedah — vedno bolj utrjuje in kateri je uspelo, da si je izvojevala priznanje zavezniškov, za kar se ima zahvaliti organizaciji in borbi Narodne osvobodilne vojske, ki razorožuje za zaveznike 35 osiščnih divizij in pa dejstvu, da je edina narodna vlada v domovini.

Poslanec Bonte je mišljenja, da bi Francoski odbor narodnega osvobođenja (t. j. francoska vlada pod de Gaullem) moral priznati vlado maršala Tita. On tudi verjame, da bo Jugoslavija igrala po vojni na Balkanu veliko vlogo in da je v stvarnem interesu Francije, da vzpostavi napram Jugoslaviji svojo tradicionalno politiko prijateljskih vezi.

Francija, ki je s svojo revolucijo leta 1789 dala takorekoč rojstvo demokratični ideji na svetu, je bila prijateljski naklonjena narodom Jugoslavije, ki so se vedno borili, da ostvarijo demokracijo, ker so bili po naravi prežeti s to idejo. Po prvi svetovni vojni so obiskali Jugoslavijo med drugimi ministri Barthou, Delbos in Herriot z namenom, da z okrepitvijo zveze razbijejo prodiranje nemškega imperijalizma na jugovzhod, a

vojni omenil tudi maršala Tita. Dejal je, da mu zaupa, čeprav je komunist, a to je razložil na način, da se bo tudi v Jugoslaviji, kakor v Grčiji, vse "dobro izteklo".

Grški in jugoslovanski uporniki so odvisni od zavezniških velesil. Ko je Anglija umaknila podporo — diplomatično in materialno — Mihajloviču, je bilo po njemu.

Josip Broz, ali Brozovič, ali Tito, vse ena oseba, ve, kje je in od koga je odvisen. Z borbo more nadaljevati edino ako mu Anglija pomaga, ki kontrolira tam prometna sredstva, in pa Rusija s svojim propagandnim aparatom. Tito je za boljšo Jugoslavijo kakor je bila. To so poudarjali vsi njegovi proglašji. In vojna v Jugoslaviji je bila oglašana za "prvo ideološko (civilno) vojno v sedanjem konfliktu."

Ako je Churchill v pravem, bo ta znamka tudi v Jugoslaviji saj uradno izgnila in tako bo tudi v nji vojna manj in manj ideološka ter toliko bolj za povratek v stare razmere.

Toda toriji delajo račun brez krčmarja. Uporniškega duha se je med ljudstvi nabralo toliko, da bo nastala razstrelba, neglede, kako bi jo pristaši povratka v stare razmere skušali preprečiti.

O KONFERENCI JSZ IN PROSVETNE MATICE V BARTONU, OHIO

Bridgeport, O. — Konferenca Prosvetne matice in JSZ za okrožje vzhodnega Ohia in za sosedne kraje v W. Virginiji, ki se je vršila v nedeljo 28. maja pri s. Josephu Skoffu na Bartonu, O., je bila zelo živahna in po udeležbi v resnici tudi jugoslovanska.

Zastopanih je bilo pet društev SNPJ, klub Naprej št. 11 JSZ, in pa federacija SNPJ. Predsedoval je s. J. Skoff, zapisničar pa je bil s. John Vitez. Razprave so bile zelo zanimive. Zastopniki so bili poleg Slovencev tudi Srbi in Hrvati. Vsi so imeli pred očmi v teh razmerah za svoj cilj skupnost v delu za skupne namene.

Bila je sicer po številu mala skupina; toda močna v delu; in kot sem rekel, na konferenci, ponavljam tu: Skupnost za skupno delo je nam potrebna kot še nikdar prej. Vsi so zagotovili, da bodo de-

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

Chicago, Ill. — V minulih par tednih se je oglasilo v Centru precej rojakov, med njimi Jack Mali iz Gatchella, Ontario, Kanada.

Katka Hrvatina se je vrnila iz Los Angelesa, kjer je bila več mesecev in z njo njena hči. Iz Detroita so se oglasili Freddie Bujack, J. Sable, E. Bleke in H. Kahl. A. Parigian iz Dearborna, Mich.

Prvič je prišel nečavno v Center in v urad Proletarca tudi Louis Barborich iz Milwaukeeja, ki je prebil svojih par dni počitnic med tukajšnjimi znanci in prijatelji. Barborich je tam zastopnik Proletarca.

Rojak Thomas Kerhlikar, ki je bil nekoč že član našega gibanja v Jenny Lindu, Ark., sedaj pa živi v Chicagu, je prišel v Center v družbi svojega prijatelja Antona Cretnika, ki je naš bližnji sosed.

Luka in Jedert Groser sta se vrnila s počitnic, ki sta jih prebila med rojaki v Nokomisu in tam okrog in dne 1. junija sta pričela v Centru spet izvrševati svoje običajne posle.

Frank Sodnik, ki je bil tajnik Slov. del. centra, sedaj pa služi v vojni mornarici, piše, da se ima dobro, in da bi se mu včasih prilagelo pivo, proti kakršnemu je včasih zabavljaval v Centrovih kletih.

Henry Rak, brat sedanjega Centrovega tajnika, je bil tu nekaj dni na dopustu iz armade. Izmed štirih bratov Rak sta dva v vojni službi.

IOSKO OVEN:

RAZGOVORI

V MEHIKI (Nadaljevanje.)

Atentat na predsednika Camacho se je ponesrečil samo zato, ker je imel predsednik res prisotnost duha, da je v pravem času zagrabil napadalca ter mu iztrgal revolver iz roke. Atentat, kateri se je izvršil v narodni palači nekako ob desetih zjutraj je povzročil veliko hrupa ne samo v Mehiki, ampak še več v inozemstvu. Atentator, star 32 let, topniški poročnik Antonio de la Lama Rojas, je spadal bogati mehiški rodbini. Pravijo, da je imel fašistične stike. Strel, kateri je bil oddan z bližine treh korakov, bi bil smrten, če bi ne bila kroglja, katera je zadela predsednika ravno v smernici srca — spodrsnila in — prodrla brez vsake rane zanj izpod rame. Pri izpraševanju je izrekel samo tri besede: "V Mehiki ni pravice!" Govorili so, da je še tisto noč skušal pobegniti iz vojaškega zopora ter bil na begu od straže sprtno ranjen. S tem je bila vsa stvar završena in menda še danes ne vedo pravega ozadja. Priznati je treba, da je bila vsa oficijelna Mehika, še posebno delavske unije, na strani predsednika, kar je pričalo na tisoče resolucij in telegramov.

Sinarquismo in falanga

O tem predmetu sem pisal že lansko leto. To je gibanje, o katerem se najraje ne govori, ali če se ga omenja, se ga navadno omalovažuje. Da je to prava forma fašizma, kajpada z globokim katoliškim in verskim ozadjem, kot je bil na primer Dollfussov v Avstriji, samo da ima za enkrat še revolucionarno formo, katero pa skriva pod raznimi frazami in krinkami, kot na primer "vera in patriotizem" — vse to je znano. Je skoz in skoz profrancovski in proti ameriški. V sedanji vojni je kljub temu, da je Mehika oficijelno v nji, odločno proti vojni ter proti vojaški konskripciji. Njih časopisje je za osiše od vsega početka. Najbolj pa vporabljajo za svojo propagando proti sedanji mehiški vladi njeno solidarnost z zavezniškimi državami in boju proti osiše in tu jim pride "kolosus na severu" ravno prav.

Kot sem že omenil, ima to gibanje silno versko ozadje, ki izrablja današnji kritični položaj v svojo korist. Vlada jim dosega še ni stopila na prste, čeprav na odgovornih mestih vedo, da to gibanje posebno na deželi silno narašča. Kar je najbolj tragično je to, da se širi to gibanje ravno med tiste ljudi — indijance ter druge brezdomske peone, kateri so v potokih krvi pridobili in omogočili mehiško revolucijo. In tako niha "pendulum" revolucije proti desni — vedno bolj proti desni in tam je tista črna skupina ljudi, katera je držala Mehiko v robstvu in temi skozi stoletja. Ti ljudje ponovno sanjajo, da bo prišel zopet njihov "der tag", kot je v Španiji s pomočjo katoliškega fašizma in paganskega nacizma — ali kaj zato — samo da je oblast.

V glavnem mestu sem govoril z veliko ljudmi, med njimi tudi s Slovenci. Skoro vsi, razen Fodorja, so bili mnenja, da ni nevarnosti in da je liberalno gibanje premočno. Ali ko sem opozoval ljudi v notranjosti Mehike, kjer ni skoro nobenih šol in kjer je cerkev glavno zavetišče, sem dobil drugo mišljenje.

Delavske unije Unionizem je v Mehiki zelo močno razvit. In od delavskega gibanja je odvisno, kam bo Mehika krenila v tem razvoju. Gotovo, da ima tudi ono svoje napake kot jih ima sorodno gibanje pri nas in da so tam slične skupine kot na primer pri nas CIO in AFL. Ali v glavnem so to v Mehiki gibanja, katera stoji trdno za sedanjo vlado, dobro vedo kaj pomeni, če zmaga desnica. Unije se dele v agrarne, rokodelske in stavbinske. Več o tem bom pisal v eni prihodnjih številkih.

Kitajska Lansko leto menda sem pisal o tistem dolgem zgodovinskem pohodu, ali bolje preseljevanju komunističnih armad z ene strani Kitajske v drugo. Svet je zelo malo vedel ali slišal o tem, dokler se ni posrečilo znanemu častnikarskemu poročevalcu Edgarku Snowu obiskati te dežele, kar je opisal v svoji znameniti

RAZGOVORI

knjigi "Red Star Over China". To je bilo leta 1938. Med tem je svet pozabil na te zgodovinske dogodke. Šele zadnje čase se ponovno sliši, da ni vse tako lepo kot se je skušalo dopovedati o Čiang-Kaišekovi demokraciji.

Danes slišimo, da ima Čiang-Kaišek več kot petsto tisoč mož svoje najboljše armade na meji province Sansi, kjer blokirajo komunistične armade, namesto da se bi borili proti skupnemu sovražniku. Kaišek se zaveda, kot se tudi ostali veleposestniki in vojaški mogotci, kateri so vladali Kitajsko skozi tisočletja, da se bliža doba njih eksploatacije ljudstva proti koncu — če se ne zatrtje to takozvano komunistično gibanje, katero jim je bolj nevarno kot pa Japonci — enkrat za vselej. To takozvano kitajsko komunistično gibanje ni nič drugega kot prerajena nacionalistična Kitajska, katera ima silno malo opraviti z marksizmom. Njen glavni namen je razdelitev zemlje med ubožne kmete, kateri žive še vedno v fevdalnih razmerah. Ob enem ustanovljenje šolstva in razvoj poljedelstva ter obrti. Zadnje čase se je napravil velik pritisk na Čiang-Kaiška, da se dovoli saj novinarjem dostop do komunističnih dežel, tako da svet izve, kaj je na stvari. Kot se sliši, bo to dovoljeno. Upati je, da bo obisk našega liberalnega podpredsednika Wallacea, ki ima upogled saj deloma v kitajske razmere, imel ublažilne posledice. Ako ne uspe, je nevarnost civilne vojne zelo resna.

Pri nas Pri Montgomery Ward Co. je kot je bilo ob začetku spora. Skoro gotovo pride do ponovne stavke. Tvrđki, ki si je v boju z vlado še povečala svojo osebno, se smeje ukazom WLB. Topot bo skoro gotovo boj do konca.

Poljski kongres, kateri se je obdrževal zadnji teden v Buffalu, se je zaključil v protisovjetskem duhu in edinega delegata, kateri je imel drugačno mnenje, so kratko malo vrgli iz dvorane. Kajpada vse to ni rešilo njih vprašanja, katero izgleda slabše kot kdaj prej. Ali letos so volitve — in nato računajo...

Za ruski relif — o tem nimam ničesar poročati.

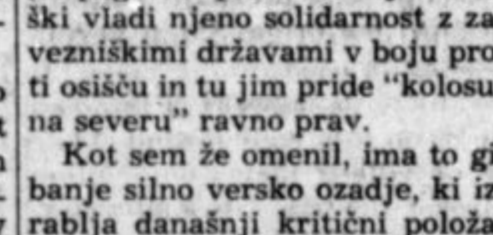
Unija tiskarjev se vrne v A. F. of L.

Zveza tiskarjev (International Typographical Union) je na svojem zadnjem referendumu sklenila, da se povrne v AFL. Iz nje je izstopila vsled svojega sklepa, da Ameriški delavski federaciji ne bo plačevala izrednega asesment, ki je bil določen za boj proti takrat ustanovljeni zvezi unij CIO.

Potem je prišlo vprašanje vrnitve unije tiskarjev v AFL na vsaki njeni konvenciji, in tudi par referendumov je že imela o tem. V sedanjem je zmagala tista struja, ki je ves čas propagirala, da je mesto tiskarskih delavcev v AFL.

Kako je z vašim znancom, sosedom, prijateljem? Ste mu kdaj priporočili, da naj si naroči Proletarca? Poskusite, morda ga pridobite!

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu se krivdo za stavke naprtuje samo delavcem, nikjer pa ne tudi delodajalcem, to mi nikakor ne gre v glavo.

POVESTNI DEL

JUS KOZAK:

ŠENTPETER

(Nadaljevanje.)

"Križ božji, zakaj pa nisi počakala!" je hitela Zeba in prinesla vino.

"O ta zlata žival, le kako je slutil."

Oba, Zeba in Luka, sta jo molče gledala, kako ji čudno žare svetle oči.

Napoved se Luka ni mogel zadrževati: "Marija, za moj del boš šla lahko precej počivati, toda zdajle je seja. Podpiši mi poverilo. Nocoj volijo načelnika."

"Ne bom," je dejala odločno. Onadva sta osupnila in se spogledala.

"Marija, kaj noriš?" je vpraševala Zeba vsa iz sebe, "saj vendar veš, kaj moraš storiti?" Marija je molče zanikala z glavo.

V veži so se oglasili hitri koraki. Hlapec je preplašen vstopil: "Mamka, po njem bo!"

Marija je hitela za njim. "Stric, pojdit!"

Medtem je Zeba sedela sama in godrnjala: "V tej ženski se pa ne spoznam!"

Cez čas se je Marija žalostna vrnila. "Oh, ti uboga žival. Poginil je! Pregnal se je!" Solze so ji zablestele v očeh.

Luka se je opravičil: "Tak, Marija, podpiši!"

"Sem rekla, da nočem, pri tem ostane!" Kakor bi se hotela opravičevati, je še pristavila: "Tudi oče ne bi bil šel!"

Jezno je vrgel Luka kožuh nazaj na klop, a Marija je tačas že zapustila sobo ter odšla k Alešu.

V Zamejčevih hiši je zborovala zadruga. Nenavadna resnoba jih je prešinjala. Andrej je bil nemiren, nezaupljivo se je ogledoval.

Dolgo se ni dvignil nihče, naposled je vstal Matijin prijatelj, eden izmed najstarejših v zadrugi.

"Može! Mi starejši smo že precej časa prenašali, zdaj bom govoril v imenu vseh poštenih. Andrej Godež ni časten načelnik naše zadruge. Kako nas je zapustil v tistih dneh, ko je divjala grozna smrt, to veste. Vendar se take stvari pozabijo. Bil je še mlad in se je oženil. Da je pa prelomil pogodbo s Streharjem, ki je pošteno plačeval, to je nekaj drugega. On je v našem imenu sklepel kupčije s človekom, ki mu je posodil denar, da se je vsedel v to hišo. Zdad niso cene več v naših rokah. Kako se je obnašal v tej častiti hiši, to veste vsi. Recite, ali je to pošteno? Zamejčev duh je nocoj zopet med vami. Izprašuje vam vest. Če nočete razbiti zadrugo, in to boste

storili, volite, kakor bom jaz. Jerneja. Ceninega sina, ki je po materi iz Cunjarjevega rodu."

Andrej je prebledel. Videl je, da so besede celo njegovim ljudem segle do srca.

"Pa razbijmo zadrugo!" Ogle dal se je. Malo jih je bilo, ki so mu pritrjevali.

"Ne bomo razbijali. Volimo!" je zopet povzel oni.

Praden se je Andrej zavedel, je imela zadruga novega načelnika.

V Hostarjevi veži so se oglasili trdi koraki. Prvi, ki je vstopil, je pozdravil: "Cenin je!"

"Hvala bogu!" je zašepetala Zeba.

"Kuhanega vina!" so zahtevali moške.

Starki so lica od veselja zardele. Pozno v noč je še vedno stala pri ognjišču. Luka je prišel k njej.

Kaj je za Marijo? Da je mogla kaj takega storiti?"

"Eh, pusti jo, Luka. Vidiš, tako je srce. Le verjemi, še vedno ga ima rada, pa ne bo povedala, tudi če bi se hiša vnela."

"Hm, hm." Nejeverno je Luka zmigaval z glavo ter se vrnil k pivcem.

Andrej pa je po zborovanju obsedel za mizo. Čutil se je osramočenega. Kar je zidal, se je pričelo rušiti. V duši se je vzbujala divja jeza, naperjena proti Hostarjevim.

"Luka mi je to storil. Ti prekleti dolgin. Se bova že še spogledala. Nalašč ni nocoj nihče prišel!"

Toda jeza mu ni dala tolažbe. Vstal je in poiskal ženo, kakor bi se hotel zateči k njej po pomoč.

"Ana, nocoj so me odstavili. Zdad nisi več načelnikova žena?" Ona pa se je prezirljivo obrnila: "Kaj me briga. Saj si vedel, da se pripravljva."

V njem je zagorela jeza. "Tako torej, vse to je zaradi tebe. Kaj boš zdad?"

"Zaradi mene? No, lep mož, le znesi se nad mano, če se ne moreš nad drugimi. Jaz ti le to povem, da bi ti že davno ne bil več načelnik, če bi jaz odločevala."

Možu je zastala beseda. Ko je zaloputnila vrata, je srdito gledal za njo. Nato je pričel piti in sedel je dolgo v noč. Od vina se mu je megililo v glavi. Postajal je solzav in je bridko čutil v sebi, da nima žive duše, kateri bi se lahko nocoj zaupal. Od časa do časa mu je sicer še vzklopela jeza, ki se je pa v vinjenem hitro polegla. Naposled se je potapljal v tako nemoč, kakor bi se

mu tajal mozeg.

Ko je Marija drugi dan zvedela, ni črhnila niti besede. Zaman je iskal Luka v njenih očeh odgovora.

Par dni nato je Marija praznovala Rožmanov god. Zjutraj je naročila Pušclju: "Danes ostaneš pri nas, pripelji še druge. Ves dan bo hiša odprta za reveže. To naj bo v njegov spomin."

Ko je zvečer Luka vstopil pri Pacu, je sedel za pečjo Andrej s prijatelji, katerim je plačeval. Že je hotel zapustiti krčmo, pa se je premislil in sedel v posebno izbo, kamor je poklical Svedrača.

Andrej je bil vinjen, vedno objestnejši je postajal. Vsem je postalo jasno, da išče prepira. Porogljivo se je oziral proti sobi in kmalu se je pokazal pred Luko znan mešetar.

"Godežev gospod so vprašali, zakaj niste ostali nocoj doma, ko imajo berači ohcet?"

Luka je mirno odgovoril: "Povej tam pri mizi, naj si tisti, kdor te je poslal, obizne razbito čeljust."

Andrej se je pikro zasmel. "Odprite vrata! Bom nekaj povedal. S povzdignjenim glasom, da so ga morali čuti po vsej krčmi, je dejal:

"Pri Hostarjevih imajo danes berači praznik, nekateri ga pa obhajajo pri Pacu."

Luka je dobro slišal. Trdo je prijel za čašo in povsnil mrki pogled.

Gostje so stegovali vratove v sosednjo izbo, zavladal je molk in člo se je le pritrjeno hihitanje.

"Gospod!" je opozarjal Svedrač. Oni se ni zmenil.

Andreju je bilo premalo. Zlobno je dostavil: "Kdor peče beračem teleta, mora imeti težko vest!"

Luka se še vedno ni ganil. Vendar se mu je vidno tresla roka. Siknil je čez ramo: "Pest!"

Andrej je slišal. Še glasneje je kričal: "Ampak farovških kosti še nismo glodali."

"Zapri vrata!" je zapovedal Luka.

"Slaba vest," se je rogal Andrej.

"Povej no, kaj veš!" so ga ščevali.

"Prašajte tam notri, kaj je Rožman pri Hostarjevih pozabil."

Postaren mož se je oglasil: "Andrej, o Rožmanu ne boš govoril. Nikoli ga ne bo fara pozabila!"

Nekateri so pritrjevali, kar je Andreja še bolj ujezilo: "Imate prav, Marija ga bo še težje!"

Komur še niso bile znane govorice, je odpiral usta od začudenja. Luka je razločil besedo "Marija!" Prikazal se je na vratih in brez besede srepo upiral oči na Godežovo mizo. Andrej je za spoznanje zlezal med pivce.

Starec, ki je že prej sveril Andreja, je zdaj vstal: "Govori! Vedeti hočem, kaj hočeš povedati. Zame je bil in bo Rožman božji človek!"

Andreju je kri zalila obličje. Pozabil je nase in na vse. "Nič ne rečem. Mojzesov pa danes ni."

"To se pravi?" je uporno vpraševal starec.

"Da živi pri Hostarjevih fant, kateremu bi moralo biti ime Aleš Rožman. Mrtva Mara mu je posodila ime in mater, ker se ga živa sramuje."

"Vraga!" je odjeknilo po krčmi.

"Laže!" je zarjul Luka, ki se je ves izpremenil. Tako so mu upadla lica, da so le kosti štrlele iz njih.

"Lahka beseda!" je zaničljivo vrgel Andrej.

Luka je povzdignil glas, ustnice so mu drgetale. Poznalo se mu je, da se je postaral.

"Marija je nedolžna! Ljudje božji, ne verjemite lažnjivcu. Aleš je moj sin, Mara mi ga je rodila. Pasji jezik je bolj pošten kot njegov! Kakor mi je bog priča, tako je." Siril je roke in dvigal tri prste.

Gostje so se umaknili. Nekateri so povešali glavo, drugi zmajevali, tretji se krohotali: "Ho, ho, tvoj sin, ho, ho... Je vendar resnica!"

Luka je bolj prosil kot zatr-

AMERISKI METALCI OGNJA (flamethrowers) nekje na južnem Pacifiku v napadu na Japonce.

jeval. "Ljudje! Saj ste kristjani!"

"Krstni list naj pokaže!" so se posmehovali tisti, ki so stali za Andrejem. Ljudje so se zgrinjali in vedno več jih je bilo, ki so nezaupno premišljali: "Kaj njemu, če vzame nase?"

Celo oni iz posebne sobe so se postavljali za Andreja.

(Dalje prihodnjik.)

IZ URADA "BIG" TONYJA

Oakland, Calif. — Iz mojega urada poročila že dolgo ni bilo. Nikar pa naj čitatelji s tega ne sklepajo, da se držim zgolj v "spodnjih prostorih", kjer imam "zlahtno kapljico". Dan mine, kot bi trenil. Delaš, da se ti včasih niti v "kevder" ne zluži.

A končno sem si le mislil: "Čas je. Prični in povej ljudem, da ti je ta list ljub kakor zmerom, in da si zdrav in da še dolgo ne misliš kandidirati v večna lovišča." Tako se je torej primerilo, da sem se prisedel k mojemu pisalnemu stroju — staremu "podlesniku", ne da bi si prinesel kaj rujnega na mizo.

Pomaknil se bom v par rečeh bolj daleč nazaj, vse drugo bo sodobno, ali kakor že hočete. Dne 18. jan. t. l. smo prejeli "jezični" brzojav (telefon) od sina Franka iz Louisiane. Govoril je z mano, ker mene ni bilo doma. Pojasnil ji je, da ima samo 6 dni dopusta, kar je premalo, da bi mogel od tam na dom in zopet nazaj. Omenil je dalje, da pričakuje v kratkem preselitve čez lužo. Tako sta se sin in mati nemila in ona je bila vesela njegovega glasu, se šalila in bilo je vse dobro, dokler nista obesila telefonskih slušal nazaj na kljuko. Potem pa si lahko predstavljate, kako se je ona počutila.

Sedaj je sin Frank nekje v Angliji. Piše pogostoma in zagotavlja, da je vse OK. Če bi koga zanimalo, sledede je njegov naslov: Capt. Frank Tomšič, 552 AAA AWBN APO 230 c/o New York, N. Y.

Najin drugi sin Joe je bil nastanjen v Floridi. Tudi on je bil poslan tja čez že meseca marca. Dolgo nismo prejeli od njega nobenega glasu. Končno je nam poročal, da je nekje na Angleškem. Morda sta z bratom blizu skupaj. Toda kolikor imam od njega jaz sporočil, se tam še nista sešla. Njegov naslov je Pvt. Joe Tomšič, 39132864-333 NAR. CR/FT CO. APO c/o PM, New York, N. Y. Tudi on nama piše, da je OK. To je menda vse, kar se sme pisati. Druge zanimivosti pa so pod cenzuro.

Da bi bilo tega nečloveškega klanja le že kaj kmalu konec in ob enem konec vsega tistega, kar vojne povzroča. Cimprej zagrnj nad glavami mogotcev fašizma, toliko prej se naši fantje vrnejo v normalno življenje. In to vsi želimo — svojim in drugim.

Kako pa kaj z našo kampanjo za tisoč novih naročnikov? Pred letom dni smo jo pričeli, a nam še vedno manjka skoro 400 novih, predno pridemo do kvote.

Mar naj scagamo radi tega? Kaj še! Naprej do zaželjenega cilja! Priporočam, da naj agitiramo kar naprej.

Cemu bi ne? Saj Proletarec to vendar zasluži. In prav gotovo je, da je skozi vsa svoja leta bil odločno zvest borbi za koristi delavcev, neglede, kaj so počeli drugi slovenski listi.

V skupini okrog Proletarca je tudi precej dobrih dopisnikov, agitatorjev, društvenikov in zadržarjev, kar vidimo iz poročil.

Ko to pišem, imam pred sabo 1914. številko Proletarca. V nji je seznam naših agitatorjev za tisoč novih naročnikov. Iz poročila je razvidno, da zasluži "pušclje za klobukom" Anton Zornik iz Herminija, Pa. On je v pridobivanju novih naročnikov na prvem mestu. Osebnega ga ne poznam. Pravili so mi, da je bil na 12. redni konvenciji SNP, pa se mi ni predstvil, jaz pa tudi nisem vedel, da je med nami. To mu zamerim, ker on tam ni bil tujec, jaz pa sem bil tuj. Dobro pa se mi zdi, da oba agitirava za dobro stvar.

V tiskovni sklad je nabral največ naš clevelandski sodrug John Kriebel. Njega pa tudi osebno poznam. Metropola je velika slovenska naselbina, le škoda, da se tudi v nji mnogi rojaki za delavske liste prav malo ali celo nič ne zanimajo. Bilo bi na mestu, če bi katera izmed naprednih Slovencev pripela Johnu Krieblu v priznanje za njegove agitatorske aktivnosti pušclje na prsa.

Antona Jankoviča tudi dobro poznam. Njemu javno zagotavljam, da ko prideva skupaj bodisi v prizidku ali kjer že v njegovem mestu, ga bom potretal s čemer bo hotel, torej tudi z železno.

Tudi Milka Kres mi je obljubila, da ko pridem v Cleveland, ne bom od žene umrl. Torej se bomo vsi prav dobro imeli.

Naše vrle agitatorice Julijo Parkel in Kathy Horvatin iz Los Angelesa sem parkrat že omenil. Res mi je všeč, kadar čitam, da so tudi ženske delovne v kampanji za Proletarca. (Katka — sem čital — se je preselila nazaj v zakajeni Chicagu.)

Iz agitacijskih skušenj veš: Mož bi se naročil, pa mu žena ne pusti. In primerja se tudi obratno. Kdar je bil na takih potih, mi bo pritril, da je res tako.

V Los Angelesu so naši ljudje razkropljeni širom mesta. Zato pa naše agitatorice zaslužijo tam še toliko več priznanja, in vsi tisti, ki jim pomagajo.

Pohvala gre tudi drugim, na primer rojakinjama Jennie in Mary Marinšek v Gallupu, New Mexico. Obe pridno agitirata za Proletarca, in če ni Slovencev, pa menda kar med indijanci. Morda pri tem naletita tudi na kakega indijanca, ki zna čitati slovensko, a le znati noče, oziroma priznati, da je Slovenec. Ali pa se izgovarja, da nima časa brati. Ali pa, da mu žena ne pusti. Ali pa, da mu je za mir v družini.

Omenjenih deklet sicer ne poznam, za kar mi je prav žal.

Dne 7. oktobra 1941 ob 6. zvečer sem pridiral z mojo "lizi" v njuno mesto in prevozil istega dne 644 milj. Bil sem utrujen, še bolj pa žejen. Zeno sem pustil v avtu, sam pa stopil v bližnjo gostilno, da se okrepcam. Slučajno sem v nji naletel na človeka, ki je govoril naš (jugoslovanski) jezik. Mislim, da je bil Dalmatincev po rodu. Zelo zgovoren. Vprašal sem ga o Slovenceh. Seveda, pozna jih, je rekel. Marinskovo družino na primer. "Ta je gotovo slovenska," sem si mislil. "Tretal" sem od veselja sebe še enkrat in njega.

Potem sem se potrudil pobrskati v telefonsko knjigo in našel v nji vse zaželjene naslove in številke.

Vrnivši se k avtu, sem ženi razložil, kako in kaj. "Za Slovence sem izvedel, torej ostaneva nocoj v tem mestu."

Prestrašila se je, češ, glej, kolikšna gnječa je na ulici. Pločnik je bil poln ljudi, "črnih ko vrag". Hodili so tik mimo najnovega avta.

Torej je kriva naša mama, ali pa tisti indijanci, da se z Marinškovimi osebno nismo seznanili.

Sedaj mi žena pripoveduje, da se takrat ni prestrašila indijancev, pač pa se zbala zame, češ, ako grem k Slovencev, bom vlek k njim svojo koncertino, dali mi bodo pijače, kot je slovenska navada, drugi dan pa bi spal, namesto nadaljeval svojo pot proti Fontani v Californiji.

Ker je govorila prepričevalno, ji nisem hotel ugovarjati ali ji pokvariti potovanje. Ustavila sva se v kempi za avte in naslednji dan pa nadaljevala pot v Fontano, kamor sva dospela ob 7. zvečer.

Ko pa se bom spet vozil skozi Gallup, bom svojo turo drugače zasnoval, zato, da bom naši omejnjeni rojakinji in druge Slovence lahko osebno spoznal. To se bo zgodilo, če bo sedanje vojne prejkonec nego mene. In do tedaj, vsi v Gallupu in tam okrog, prijateljsko pozdravljeni!

Je še mnogo drugih, ki so se udeležili kampanje za pridobitev novih naročnikov Proletarca. V enem dopisu ne bi mogel vseh omeniti, ker bi postal predolg. Saj se mi je že ta zelo raztegnil.

Zelim pa, da nadaljujejo oni in mi.

Kar se tiče dopisov, so v Proletarcu vsi zanimivi. Npr. Anton Sular, ki dovtipno poroča iz Kansasa, John Chamazar pa zbira svoje pšice in jih na šegav način prireja za v tisk. Pa Joško Oven, ki sedaj opisuje svoje vtise o Mehiki. Oba bi rad osebno poznal.

Morda mi ne bo zameril, če ga opozorim, da imamo tudi v Californiji veliko zanimivosti. Naj si jih pride ogledat. Kadar pride, ga vabim, naj mi to v naprej sporoči. Poslal mu bom zemljevid našega mesta in pri nas bo dobro došel.

V 1913. številki Proletarca je imel Joško Oven zelo zanimiv opis o pticah, ki sta si gradila gnezdo s tako vnamo, da se nista brigala za ničesar okrog sebe kot za to ležišče in s tem za bodočnost.

Zal, da je med ljudmi vse drugače. Mladina na primer se zanima le za danes, ne pa kaj bo z

njo jutri. Se manj pa se utegne zamisliti v bodočnost. Nekateri pa se zanimajo bolj za posmrtno življenje kot pa za borbo "v tej solzni dolini". Zato pa imamo tako ogromno vojno in pa maso, ki se niti ne zanima, kdo jo zastopa v zakonodajah.

Tudi je bilo zanimivo čitati njegova opazovanja vlakov, ki natrpni z vojaki vozijo proti bojiščem. Rekel bi: "Veš, Joško, mnogi vojaki niti ne vedo, čemu so na takih voznjah, ker ne zapopadejo, zakaj so v vojni. V civilnem življenju se za politiko niso zanimali in sedaj jim je vse to vrvenje tuje."

Prizori, ko vlaki, natrpni z vojaki vozijo v pristane, se mi nudijo vsak dan. Po 16 vagonov dolg vlak. Okna so odprta in vojaki mahajo z rokami v pozdrav. Kar nekako težko mi je, ko vem, kam se peljejo in se pri tem spomnim na svoja dva sina, ki sta tudi slično odpotovala.

V istem članku je Oven omenil potrebo agitacije za Proletarca. Poudaril je naraščanje stroškov, ker se je vse podražilo. Ali bomo dovolili, da bi v teh okoliščinah list zagazil v dolg in prišel v nevarnost za svoj obstoj? To jaz podčrtam?

Vsi nasprotniki napredka se nam bi lahko smejali, če bi dopustili kaj takega. Torej bomo rajše skrbeli, da ostane Proletarec tudi gmetno na dobri podlagi, pa naj nas stane kolikor hoče. Če sedaj nimamo toliko časa, kot smo ga imeli, se pa toliko laglje iztakne kje v žepu copak ali dva. Torej v tem priporočilu v prid agitacije za list, vsi iskreno pozdravljeni. — Anton Tomšič.

TE DELEGATE NA MILWAUŠKO KONFERENCO ŽE IZVOLILI?

Zadnje nedeljo v juniju (dne 25.) se bo v Sostaričevih dvoranah v Milwaukeeju vršila konferenca zastopnikov društev in drugih organizacij, ki so pridružene Prosvetni matici. Pričela se bo ob 10. dop.

Vsa društva v Chicagu, Ciceuru in druga v tem okrožju, ki so včlanjena v Prosvetni matico, so bila povabljeni, da izvolijo zastopnike, enako tudi klubi in druge ustanove, ki so včlanjene v njo. Katera zastopnikov na milwaško konferenco še niso delegirala, naj to store čimprej imena izvoljenih sporočite tajniku Antonu Gardnu.

O dnevnem redu smo že poročali. Ena glavnih točk bo naš tisk in njegova bodočnost, in pa diskuzija o bodočem Sansovem kongresu.

Za vse udeležence bo preskrbljen obed v dvoranah.

Delegati naj pridejo zgodaj, da se bo s sejo zares pričelo ob 10. dop.

Nevarnost nemških podmornic zelo zmanjšana

Pred par leti so postale nemške podmornice na Atlantiku toliko nevarne, da je prišla posebno Anglija vsled njih v veliko opasnost in Hitler je upal, da jo bo z njimi spravil kmalu na kolena. Toda ameriški in angleški bojni mornarici se je posrečilo v dobrem eltu te pirate zelo počistiti iz morja in Hitler je moral s tem sredstvom odnehati.

KLIC V KUPOVANJE BONDV

petega vojnega posojila

Določena kvota za nakup bondov petega vojnega posojila je šestnajst milijard dolarjev.

Zed. države ne samo da same vzdržujejo svojo oboroženo silo, v kateri služi nad 10.000.000 mož in žensk, ampak pomagajo materialno tudi vsem drugim zaveznim državam širom sveta.

To veliko stane. Tekoči dohodki za kritje vojnih izdatkov niti z daleč ne zadostujejo. Zato si vlada pomaga z vojnimi posojili.

Sedanje, ki ga je razpisala, je peto.

Se v vsaki prejšnji kampanji je bila kvota presežena. Tako bo tudi v tej. AKO SE VSI, KI JIM JE ZA ZMAGO, ODZOVEJO KLICU SVOJE DEZELE.

Vojaki na fronti skrbje, da store svoje. Civilno prebivalstvo ima nalogo pomagati z delom in s kupovanjem bondov. Zaveda se je in jo izpolnjuje. KUPUJTE VOJNE BONDE, DA BO PETO VOJNO POSOJILJO POPOLEN TRIUMF V NAPORIH ZA CIMPREJSNO ZMAGO.

(Prostor za ta oglas prispeval Proletarec.)

Ravnajte z električnimi predmeti pravilno

— ker jih primanjkuje v vojnem času

Moja ledenica mi ohrani jestvine boljše... in ni še rabila nobenega popravila!

Tu so vzroki zakaj: Predal za led odtajam po navodilu, ki sem ga dobila od izdelovalca ledenice. Težka zamrzljivost ovira njeno učinkovitost. Ko se stopi, nabrano vodo takoj odstranim. Če bi jo ne, bi začela zmrzovati čim bi bil pogoni spet v teku.

Police jih predale za boljšo kakovost vedno umirjen, e harking odo in vido. Tako tudi vesti, na katerih se zbira duh od jedi, soto gumijaste vlošče pri vratih in jih oimim s talcum-praškom, da se ne sprizrejejo. Tu si zmrzavala del in lo točko, kadar jih raste oimim, da gladim. Nikdar pa ne rabim trdega predmeta na njih.

Da držim ledenico čisto in svetlo jo hitro očistim ako se kaj od jedi polije po njej. Omrežje oimim z njo s toplo milnico in jih splahnem ter posušim s mehko čisto. Vedno držim ledenico nekaj natev od stene, da je dovolj zraka okrog nje. Vrata zasukam, v kateri je postavljena, so tudi vedno odprta in sta na svojem zraku.

Ledenico dajem pregledati redno. Na strani imam prostor, kjer se lahko zabeleži, koga klicati v slučaju potrebe. Če je moja ledenica starejša izdelka, v kateri mehanizem ni zaprt v olju in maži, vedno skrbim, da je mehanizem očiščen in namazan s kaj m anj dvakrat na leto.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

Vojna produkcija rabi elektriko — štedite z

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Bogdan Radica pravi v svojem članku v *Nationu* z dne 27. maja, da izmed beguncev uživa v zasebnosti in privilegijah samo ena skupina izredne privilegije. V nji so kralji in kraljice, njihovi ministri in pa tisti člani njihovih parlamentov, ki so bili voditelji vladnih strank. Dasi so ti krogi sklepali pogodbe z osiščem in se pridružili na nevtralnost, so v zvezi vsemu v varnem zavetju in se jim pod zavezniški dobro godi. Med te vrste "karieristov" spada tudi večina jugoslovanskega ubežništva.

V prejšnji številki na tem mestu je bilo iz angleških virov poročano, po koliko "plače" na mesec si nakazujejo jugoslovanski dvorni "begunci". Nihče ne manj kot po nekaj tisoč dolarjev na mesec, čeprav smo v vojni. Toda med prejemniki niso bili omenjeni tisti jugoslovanski ministri, ki so Jugoslavijo s knezom Pavlom vred prodali Hitlerju in Mussoliniju. Žive v vtilah, "odrezani od sveta", toda živijo po kraljevsko. Angležem se je zdelo vredno, da so jih "oteli" iz Beograda v istih dneh kakor kralja in kneza Pavla, ker so smatrali, da le na ta način jih Hitler ne bo mogel uporabiti za kvizlinge. A on zanje kljub temu ni v zadregi.

Ruski revoluciji so mnogi zamermili, ker je z izdajalci po svoje obračunala. A je s tem saj nekaj dosegla. Nevarnost je le, da se sedaj tudi ona povrača v burzovne metode. Sicer pa je zgodovinsko pravilo, da skoči revolucija mnogo korakov naprej, a ko pa se umiri, zdrzne za nekaj korakov nazaj.

Tito je minuli teden naslovil klic Srbom, da naj se pridružijo njegovi in s tem k svoji osvobodilni vojski, namesto da se bi pustili zavesti Hitlerjevi propagandi, ki jih vabi h kvizlingu. Ne dč, češ, "saj vidite, Rusija je proti vam, Churchill je zavrgel Mihajloviča in Amerika je brezbrizna za vašo usodo. Srbski narod ima torej bodocnost le pod nemškimi varstvom." Ako bi sodili po nekaterih srbskih krogih v USA, bi sklepali, da Hitlerju ta propaganda uspeva.

Ameriška domovina ima v iskanju izhodov v svojo vnanjo politiko velike težave. Dolgo je pripovedovala, kako da edino le Peter in Mihajlovič uživata zaupanje angleške in ameriške vlade, Tito pa je partizanski razbojnik, in njegove "gerilce" po Sloveniji pa je razkrinkal Rev. Ambrožičev "Baragov svetilnik". Pa se menda ni kaj dobro svetilo in "Am. domovina" z dne 29. maja je v kratkem uvodniku zelo pojmavala v svojem razočaranju. Takole se je potožila:

CHURCHILLOVA POLITIKA
Premier Churchill je v poslanski zbornici orisal politiko velikih treh

z ozirom na ostali svet. Nas so v njegovem govoru presenetile zlasti štiri točke, ki jasno kažejo, da je Velika Britanija v politiki napravila popoln obrat. Te štiri točke so:

V Jugoslaviji je obljubil pomoč na čeli črti komunistu Titu ter obrnil hrbet Srbu Mihajloviču. Vse borbene sile v Jugoslaviji naj pridejo pod Titovo poveljstvo, je ukazal Churchill.

Kar se tiče Italije je bil Churchill veliko bolj popustljiv kot napram Jugoslaviji. Rekel je, da si bodo Italijani lahko izbrali vlado, kakršno si bodo sami hoteli, samo da ne bo fašistična.

Toda v isti sapi je bil pa popolnoma prijazen španskim fašistom ter je skušal oprati diktatoru generala Franca. V notranje zadeve Španije se zavezniški ne smejo vtikati, je naglašal Churchill.

Kar se tiče Atlantskega čarterja je dal premier razumeti, da to ni drugega kot kopica lepih fraz.

Ako potegnemo črto pod Churchillov govor, bomo tam našli sumarni namreč da bodo ostali mali narodi tudi po tej vojni hlapi velikih in da je politika velikih treh samo seme za novo vojno. To nam potrjuje zadnji Churchillov govor.

James Debevec je v tem svojem članku, ali kdor že ga je napisal pozabil, da je krvnika Franca Ameriška domovina zagovarjala veliko prej kot pa Churchill. Torej?

Ameriški Poljaki so imeli v Buffalu svoj prvi takozvani narodni kongres. Udeležilo se ga je 15 tisoč delegatov in gostov. Prvih je bilo bajte pet tisoč. Najbolj vroči žarki kongresa so bili naperti proti Sovjetski uniji. Največje kritike proti ameriški vladi. Po ostrih preprih so se v resolucijskem odboru zedinili za kompromisno besedilo, ki pa je Rusiji v zvezi omlinjenju jako neprijazno in napram ameriški vladi, to je, proti Rooseveltu in Hullu, pa zelo napolnjeno z nezadovoljstvom. V kompromisni resoluciji izjavljajo, da se bodo čista Poljska zanaša na obljubljene štiri svobodščine, in da se ji mej ne bo prerisavalo nji v škodo.

Čudno, da klerikalizem tako podjarmljene dežele kot je Poljska, ne čuti nobene mržnje napram Hitlerju, ki je oglašal za "paganškega glavarja" in sovražnika krščanstva, dočim pa udriha po Stalinu, o katerem nekatere katoliški duhovniki trdijo, da je sedaj za popolno versko svobodo in da bi rad v sporazum z Vatikanom.

Iste dni so imeli v Chicagu velik javen shod Čehi. A napram Rusiji so bili kar navdušeni in govorniki so jo slikali povsem drugače kakor pa prelati, kongresniki in drugi politiki poljskega rodu na poljskem narodnem kongresu v Bostonu.

Pravda v Moskvi je označila poljski kongres v Bostonu za

"komedijo poljskih fašistov" in za Hitlerjevo agencijo, ki je nesposobna za popobljanje. Toda kongres v Bostonu je bil velika stvar. Govorniki so venomer namigavali, da zastopa okrog pet milijonov volilcev poljskega pokolenja. In letos se gre za glavo.

Rim je padei ameriški armadi v roke. Prvo, kar je sestradane prebivalce najbolj zanimalo, je bila hrana. Američani so jo imeli mnogo pripravljene in "Rimljani, ki so bili toliko let navajeni dvigati roke v fašistični pozdrav, so sedaj zelo vladno posegali v roke ameriškim vojakom, ki so jim delili živež.

Na Dolenjskem so partizanski oddelki minuli teden napadli nemško garnizijo v Mirni peči. Poročevalec radio omrežja Columbia jo je "pronunciral" za "Mirno pek". Slovenske kraje večinoma pravilneje izgovarjajo. Le Ljubljane se zelo ogibajo. Novo mesto pa jim gre kar gladko z jezika.

Chicago Tribune je Normana Thomasa v svoji politiki izolacije v napadih na Roosevelta zelo rada citirala in priobčevala njegovo sliko. A sedaj, ko je bil minulo nedeljo nominiran za predsedniškega kandidata socialistične stranke, pa mu je posvetila le nekaj vrstic.

Eric Johnston je imel v Moskvski govor, "kakršnih Rusi niso navajeni", poroča korespondent ameriške časniške agencije United Press M. S. Handler v depeši z dne 4. junija. Johnston je predsednik Ameriške trgovske komore in eden izmed najsposobnejših prvakov ameriškega kapitalizma. V Rusijo ga je povabil komisariat za obrt in trgovino in mu priredil v Moskvi banket, ki se ga je udeležilo kakih sto ravnateljev sovjetske industrije, trgovskih veščakov in pa članov Molotovega komisariata za vnanje zadeve. Eric Johnston je govoril angleško, ko pa je skončal, so bila njegova izvajanja prečitana v ruskem prevodu. Dejal je med drugim:

"Upoštevam vašo junaška dejanja v tej vojni in vam iz vsega srca čestitam na njih. Hvalenje sem, ker ste me povabili in tako gostoljubno sprejeli.

"Prišel sem k vam z željo, da se z vami seznanim v duhu prijateljstva in sodelovanja. Zato bom vam govoril popolnoma odkritosrčno. Nemogoče je imeti trdno prijateljstvo brez razumevanja ljudi, s katerimi želi prijateljstvo. V Zd. državah imamo pogovor, ki pravi, da tisti, ki ve največ slabega o tebi, pa je v zvezi temu tvoj prijatelj, je res to kar je. S tega vidika vam bom povedal nekaj kar naravnost.

"V ekonomski ideologiji se moja dežela od vaše zelo razlikuje. Vi ste navdahnjeni za kolektivnost in svoje življenje osredotočate na državo. Mi smo individualisti in za tolikšno osebno svobodo posameznikov, da od nje nikakor ne bomo odnehali. Ne le toliko kot je že uveljavljena, rečem vam, še celo bolj si jo bomo razširili.

"Naše mišljenje temelji s stališča privatništva. Ni ga ljudstva, ki bi bilo bolj individualistično usmerjeno, kakor je naše. Verjemite, prijatelji, to naše stališče si bomo ne le ohranili, ampak ga čedalje bolj utrjevali.

"V industrijah, katere predstavljam, imamo unije delavcev. So svobodni in z nami imajo kolektivne pogodbe. Tudi sam imam pogodbe z njimi. Okrog 13.000.000 ameriških delavcev je v unijah. Toda niti eden izmed njihovih (rnijskih) voditeljev ne sil v sedanji volilni kampanji svoje člane v zahteve za socialistična načela. Namreč v zahtevo "za javno lastništvo produkcijskih in distributivnih sredstev.

"Gospodje, dajte me razumeti, ko vam tu poudarim, kako brezplodno se trudijo naši ameriški komunisti. Zapravljajo svoj čas popolnoma brez potrebe.

"Nedavno je American Research Institution naslovil vprašalno polo velikemu številu naših ljudi širom dežele. V njih jih je vprašal med drugim: "H kateremu razredu se prištevate?"

"In kaj mislite, so delavci odgovorili na to? V veliki večini so omenili, da po svoji presoji spadajo v srednji sloj.

"Ako to vpoštevate, potem ameriških komunistov skoro ne morete grajati za njihov fiasko.

"Ali da se izrazim bolj odkritosrčno: Kako naj (ameriški komunisti) izvrše proletarsko revolucijo med delavci, če pa slednji niti ne vedo, da so proletarci?"

"Ameriški komunisti se ne zavedajo teh resnic... Zato vas le posnemajo v nadi, da vam slede... Ako si vi nastujete popra, oni kihajo. Če se vam dogodi neprebava v želodcih, tedaj koleajo. Nimajo ne originalnosti in realnosti ne poznajo. Sučejo se po vetru od vas, ki pa ga ne razumejo in uganjajo budalosti. Oni so pri nas veliko večja nadlega delavskim unijam, kot pa kapitalizmu.

"Vzlic razlikam med našim in vašim ekonomskim sistemom je možno, da sodelujemo. Naši stroji in vaše rude ter druge surovine ne poznajo ideologij.

"Med nami in vami je zaliv, ki pa je premostljiv. (Za tem stavkom je Johnston govoril, kakšni mostovi so mogoči, da bo sodelovanje med Zd. državami in Sovj. unijo mogoče in koristno obema deželama. Nato je nadaljeval):

"Od kraja smo v ameriških bižniških krogih mislili, da vaš sovjetski socializem pomeni zapletenost zgrajenih bogastev, ki jih razdelite med ljudi. Sedaj vemo, da ste imeli za svoj cilj povečavati bogastva in jih povečana deliti v blagobit ljudi."

Associated Press poroča, da ko je bil govor Eric Johnstona prečitani v ruskem prevodu, so poslušalci (Rusi) nekaj časa strmeli, potem se začeli smejeti in na koncu pa "navdušeno ploskali". Eno pa je Johnston priznal: Ameriški kapitalizem bo pobijal sovjetski kolektivizem. Toda vseskozi je izvajal, da se bo morala povojna Rusija rajše zateči k podpori kapitalizma kot pa k proletarski revoluciji. Revolucije uničujejo, Rusija pa bo potrebovala blaga. Ampak revolucionarni potresi; čeprav zajezeni z dveh strani, se bodo dogajali, ker je na svetu veliko takih dežel, v katerih je ljudstvo že naučeno zahtevati dostojno življenje. Z lepa, če gre, in z grda, ako ni drugega izhoda.

Winston Churchill brčkone z izidom plebiscita v Icelandiji ni zadovoljen. Danska je bila do te vojne popolnoma navezana na Anglijo. Zanaša se, da bo po porazenju Nemčije Danska znova postala angleški vrt za sočivje, mleko in sir. Toda Icelandija je dala Danski slovo, kar ni važno. Važno je, da se je ob enem odločila iti pod protekcijo Zd. držav. Kar pa se republike tiče, so bili prebivalci Icelandije že prej večji republikanci kot pa marsikateri bodisi v Severni ali v Južni Ameriki.

V Salt Lake Cityju je zvezna justica tožila tiste mormonce, ki še vedno verujejo v mnogoženstvo in ga prakticirajo. Med obtoženci je bil neki mlad "staroverski" mormonec, ki se ponaša, da ima 36 otrok in pol dueata žen. Bil je obsojen in on se je čudil čemu? Mar naj se kaznuje le one, ki "mногоženstvo" prakticirajo vsled vere, brez v pohujšanje drugim, dočim se "babitete", ki imajo prilježnice vse križem, pušča v miru, v škandale pa pridejo le, če se pijani, v vožnji z avti kam zaletе?

Mormonska cerkev v državi Utah, kjer je njena trdnjava, se ni postavila za sledbenike svojih apostolov. Mnogoženstvo je črtano iz njenega svetega pisma na zahtevo naših postav, "pravoverniki" pa smatrajo, da je vsled tega ona izdala mormonstvo, ne pa tisti, ki so se morali zgovorjati, ker so ostali zvesti svoji veri. Vendar pa bodo v tem boju "pravoverni" mormonci povsem izgubili. Če hoče več žen, se moraš ravnati po zakonih gangsterjev in babitov.

Kralj Emanuel je obljubil sneti svojo krono čim zavezniški osvobodijo Rim. To je storil. Vlado vladarja je dobil njegov sin kronprince Umberto. To je torej v tej spremembi edina razlika. Reševanje monarhij v Eypri je v bistvo reševanje starega reda. Vsak kralj, ki ostane, pa naj bo grški George, jugoslovanski Peter, nizozemska Wilhelmina itd., pomeni potiskanje ljudstva v nekdanje razmere. In ob enem

ZAVEZNIŠKI VOJAKI V NOVI GVINEJI NA LOVU ZA JAPONCI.

zaježevanje ljudskih prevratov. Toda v razvoju človeške družbe smo že toliko daleč, da se hudo govorniki socialnih teženj s kronami ne bo moglo več zajeziti.

PREDSEDNIK AMERIŠKE TRGOVSKE KOMORE V MOSKVI

V pričetku junija je prišel v Rusijo na obisk predsednik ameriške trgovske komore (U. S. Chamber of Commerce) Eric Johnston, da se osebno pouči o ruski industriji in njeni produkciji. Povabila ga je tja sovjetska vlada.

Johnston, ki je glavni predstavnik organiziranega ameriškega kapitalizma, se nadeja, da bo ameriška industrija in trgovina dobila od Rusije po vojni velika naročila, a v ta namen bo potrebovala kredit, ker jih ne bo mogla takoj plačati. Johnston je ameriškim in angleškim poročevalcem v Moskvi dejal, da ji bo možno prodajati na upanje, ker smatra, da bo Rusija naročila v inozemstvu le kar nujno potrebuje in toliko, da bo svoje obveznosti v daljših obdobjih lahko poravnala. Predvsem Rusija potrebuje strojev in orodja za obnovitev svoje velike industrije in rudnikov v Ukrajini, Belorusiji in v Krimeji, ki je bila v tej vojni do malega porušena.

ZA SANS IN ZA JPO-SS

Conemaugh, Pa. — Na seji podružnice št. 28 SANSa dne 14. maja je bilo sklenjeno, da se v našem okraju zopet prične pobirati za SANS in za Jugoslovanski pomožni odbor, SS. Za pobiranje teh prispevkov so bili oblaščenči za Conemaugh, Mrs. Mraik in Joseph Turk; Bon Air, Joseph Widmar in John Medle; Franklin, Mrs. Benchina in Louis Benchina; Park Hill, Mrs. Zabrie in Mrs. Chuk; Woodvale Heights, John Brezovec.

Dragi rojaki! Minilo je že eno leto odkar smo pobirali prispevke za SANS in pa za JPO-SS. Bili smo precej uspešni in upati je, da bomo tudi v tekoči kampanji. Kot v lanski kampanji, vlada v našem okraju tudi sedaj prava harmonija, neglede kakšnega prepričanja je kdo. Rojaki so se skoraj stoprocentno odzvali in brez ugovora darovali. Razveseljivo je, da je ljudstvo dovolj inteligentno in si zna samo po svoji ustvarjati sodbo v eni ali dfrugi reči, in ravno tako tudi o Sansu in Jugoslovanskem pomožnem odboru. Upati je, da bodo rojaki tudi to leto znali ceniti delo, ki ga vršita plemeniti organizaciji Jugoslovanski pomožni odbor, SS, in Slovenski ameriški narodni svet. Veliko je propagande od gotove strani. Vse je "komunistično" rdeče in menda "red hot". Pa vse to ne bo nič za leglo. Ljudstvo vedno več resnice izve kaj se godi v Jugoslaviji in to pripomore še k boljši razsodnosti. Torej ne dopustite, da bi vam kdo hotel sodbo usiljevati. Vi znate čitati in misliti sami ravno tako tudi z ozirom na to kampanjo. Ako vidite, da sta

omenjeni organizaciji koristni, posežite v žep in darujte. Ako pa kateri misli, da so Peter in njegove brigadi, ki razpolagajo z več milijoni dolarjev, in ki si na vso moč prizadevajo, da uničijo gibanje teh plemenitih organizacij, v pravem, bo pa skoraj gotovo potrebno, da se mu poljubi roko in se mu zahvali za koruptivno vladanje in odrešenje Slovenije. Torej vsi na delo! Kako nas nekateri nazivajo, za tisto se ne brigajmo. Pokažimo, da sami mislimo, da sami razsodimo in da smo na pravi strani, na strani pravice, ki zahteva svobodo narodov. Ako vas kdo vpraša, zakaj se strinjate z idejo Sansa in Jugoslovanskega pomožnega akcije SS, odgovorite mi tako, kot je odgovoril neki slovenski duhovnik v Egiptu, ko ga je ameriški časnikar vprašal, zakaj se je on pridružil k partizanom. Odgovoril je takole: "Sem partizan zato, ker mislim tako, kakor naš narod misli."

Za podružnico št. 28 SANS: Joseph Turk, predsednik.

Španski republikanci presenečeni nad Churchillom

Ko je Churchill v parlamentu tako direktno pohvalil španskega diktatorja Franca in mu na indirektn način zajamčil protekcijo Velike Britanije, je s tem silno razočaral vse španske begunce in vse druge pristaše demokracije v latinski Ameriki, ki delujejo za ponovno prerojenje Španije v demokracijo državo. Časniška agencija ONA je objavila o tem iz mehiškega glavnega mesta dne 25. maja kratko poročilo, v katerem pravi med drugim:

"V krogih španskih beguncev v Mehiki, kjer je največja njihova kolonija, so bili nad Churchillovimi prijateljskimi besedami diktatorju Francu zelo presenečeni.

Užaljeno republikansko čuvstvo se razvidi iz izjave prekomorski agenciji, ki jo je dala Federacija organizacij za pomoč evropskim beguncem (FOARE), kateri pripadajo skoro vse organizirane stranke španskih beguncev.

Izjava, ki protestira k Churchillovi pohvali španskega diktatorja in nepriznanju anti-Frankovcev, se glasi:

Churchillova izjava je naredila slab vtis na vse progresivne dele sveta, posebno pa v špansko govorečih deželah, kajti ti ljudje žele, da se Španija spet prerodi v demokratično državo, ker le to

bo eno najboljših sredstev, da se prepreči delovanje nacifašističnih falangistov v njihovih deželah.

Zelja za demokratični mir ne soglašajo s hvaljenjem Franka. Da Španija ni vstopila v vojno v prid osišča ni bila Francova zasluga ali zasluga njegovih falangistov, pač pa zasluga trdne volje španskega ljudstva, ki hoče biti na strani Združenih narodov in se boriti proti totalitarcem."

Velik shod za nakupovanje bondov 5. vojnega posojila

Chicago, Ill. — Kakor znano, se prihodnji teden odpre kampanja za nakupovanje bondov petega vojnega posojila. Dolžnost naš vseh in vsakega posebej je, da podpremo nakupovanje teh bondov po naših najboljših možnostih. Prepričan sem, da smo Slovenci in Slovenke to dolžnost po možnosti vsakega posameznika tudi storili. Vprašanje pa je, če zakladniški urad tudi ve, koliko mi prispevamo k temu patriotskemu delu. Ako jaz kupim bond v banki, dobi "kredit" dotična banka, slovenski narod pa nič. Vsled tega se bo na iniciativo lokalnega odbora št. 8, Slovenska sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora vršil velik shod ali "Bond Rally" v petek 16. junija v šolski dvorani sv. Stefana na Cermak Rd in Wolcott ave., Chicago, Ill. Začetek točno ob 7:30 zvečer. Poleg govornikov, ki bodo je eden izmed uradnikov zakladniškega urada, Joseph Kohout, načelnik urada za odmerjenje, Vincent Calkar za SNPJ, Leo Jurjovec za Reliance Federal Building & Loan Association in Rev. Edw. Gabrenja, OFM, za faro sv. Stefana, bomo imeli tudi fin program, ki ga bodo predvajali umetniki in pa drugi iz mesta. Razdajana bodo tudi darila, kakšna, pa pazite na naznanilo prihodnji teden. Vabljeni so torej vsi Slovenci in Slovenke, brez oziroma na prepričanje, da se udeležite tega shoda in programa v petek 16. junija. Pripravite se za nakup posebnih bondov in kupite jih na ta dan, da se skaze, da smo tudi Slovenci ob strani Amerike in pripravljani vsikdar in povsod pomagati.

John Gottlieb.

Razporoke v Renu

Reno v Nevadi je obljubljeno mesto filmskih zvezd in drugih bogatih ram, kjer se razporoke zlahka dobe. Meseca maja je bilo v Renu vloženih 621 tožb za ločitev.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cierro \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Tri dežele si dale mandat vladati svet po vojni

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ostro prijema predsednika Roosevelta, češ, da vodi svojo politiko z ozirom na Francijo popolnoma s stališča osebne mrznosti proti de Gaulleu in s tem spravlja v nevarnost slovo med zavezniški in bodoči mir.

Kakšno vlogo dobi Italija?

V odgovor angleškimi in tukajšnjim kritikom ter predstavnikom vlad ostalih združenih narodov je državni tajnik Cordell Hull pojasnil, da vrhovni svet ne bo omejen samo na štiri dežele (Anglijo, Rusijo, USA in Kitajsko), ampak se ga bo s časoma razširilo tako, da bo imel kakih sedem članov.

Kako se bo to uredilo, ni pojasnil. Najprej je seveda potrebno, da se o vsem domenijsko tri vesile, katerim bo kitajski zastopnik pač pritril kar že bo do sklenili. Potem bodo povabljene na posvetovanja še druge dežele. Morda se jim bo predlagalo, da naj jih zastopa v vrhovnem koncilu en zastopnik, kakor je bilo n. pr. v prejšnjem društvu narodov. Po preteku leta bi mandat potekel in na vrsto bi prišla kaka druga mala dežela, vse velike, namreč štiri originalne ustanoviteljice pa bi bile v koncilu stalno zastopane, kakor so bile vodilne sile zastopane v društvu narodov.

Francozi smatrajo, da se njihne dežele ne bi smelo pristeti k "malim" deželam, ampak k vesilam. Prepričani so, da čim bo Francija osvobodjena, bo postala po par letih mogočnejša kot kdaj prej, posebno če se vnanje sile ne bodo vmešavale v nje notranje zadeve in ji usiljevale take socialne razmere, kakršne

so jo pred to vojno toliko razkrojile, da je bila nezmožna za odpor Hitlerjevemu navalu.

Tudi Italija poudarja, da se ne bo zadovoljila s sedežem kje v ozadju, kajti tudi ona se nadeja, da postane po vojni spet ena izmed vodilnih dežel na svetu.

Delitev sfer vpliva

Poznavalci zgodovine menijo, da ako prevlada teorija, da spada vodstvo le Zed. državam, Veliki Britaniji in Rusiji, se bodo zapostavljene male dežele oslajnale na eno ali drugo in postale bodo žoga v igri imperialistov in militaristov, kar bo ustvarilo pota, po katerih pride človeštvo neizogibno v tretjo svetovno vojno.

Edino če zastopniki Anglije, Amerike in Rusije, ki jih je pozval skupaj Cordell Hull, sklenejo urediti svetovni koncil v takem smislu, da se malih dežel ne bo prepehaval, temveč se jih organiziralo v pravo, ne v papirnato društvo narodov, bodo dane možnosti za graditev trajnega miru. Vse drugo pa bi bila stara imperialistična igra, s kakršno so zavezniški zapasli svojo prejšnjo zmago in s svojimi zmotami povzročili, da je svet v še veliko večjem konfliktu kot kdaj prej.

Dopisi in dopisniki

Dopisi v slovenskih listih v Ameriki napolnjujejo mnogo kolon. So več ali manj poleg par drugih rubrik najvažnejši del čitva v njih.

Dopise imajo tudi ameriški (angleško pisani) listi. Toda so urejeni in predstavljeni tako, da jim je vzeta odgovornost in vrednost. Vzhlic temu so zanimivi. Zato jih priobčujejo. Skoro vse le v izčrpu. Profesionalni dopisniki pa so v njih del uredniškega osebja in tudi plačani za svoje delo.

V slovenskih niso. Dobri in slabi — pišejo zastoj. So slučajni, ko ta ali oni pričakuje od tega koristi zase, a večinoma no-

bene. Imajo s tem le stroške in delo.

Ni vsakdo zdravnik, ki se je izučil za zdravnika. Ni vsakdo odvetnik, ki je izvršil glavno skušnjo in dobil licenco. Isto velja v novinarstvu in v vseh drugih poklelih.

Dopisniki so slovenskim listom življenska potreba. Najsi bo onim, ki niso svojina podpornih organizacij, ali pa takim kakor je Proletarac. Prvim celo v dvojnem oziru, ker agitirajo ob enem za list in za podporno organizacijo, v kateri so člani.

Dopisnikov je med nami nešteto vrst. Enim se mudi poročati le vesele novice. O porokah, sestankih "iznenadenja", veselicah, na katerih je bilo potic, klobas in dobre pijače "za vse v izobilju." Dalje dopisniki, ki se zahvaljujejo. Storiš človeku uslugo, pa ti napiše kompliment.

Mnogo dopisnikov ima pridigarško naravo. Organizirajte se, bodite razredno zavedni, bodite katoliški tudi praktično, čitajte svobodomiselnih liste, podpirajte katoliški tisk in tako brez konca in kraja.

Imamo tudi dopisnike, ki pozivajo nove člane v društva in klube, a to je vse, kar store. Četudi imajo še toliko priložnosti, ne vprašajo nikogar za pristop, nego previdno molče. A pišejo vendarle. Da je ime v listu. Urednik pri prepisovanju napravi lep apel. Pa je lišp na zunaj še bolj izrazit.

Dalje imamo dopisnike kritike. Dobre in slabe. Odgovorne in také, ki pišejo tjavendan.

Imamo tudi dopisnike, ki bi radi nekaj povedali, pod pogojem, da njihovo ime "ne pride na dan". V marsikakem slučaju je dopis brez podpisa vendarle vreden, odgovoren dopis. Pisec je pač v okolčinah, da si ne more privoščiti izpostavljenja s svojim pravim imenom. A čestokrat so dopisi brez podpisa (uredništva kajpada vedo, kdo je pisec) le izliv jeze nad kom in škodo ima edino le list, dalje kako društvo, če je prizadeto, in klub, če se gre na njegov račun.

Najslabši dopisniki v slovenskih in drugih listih so tisti, ki

demagogirajo v namenu, da se galeriji prikupijo. Imamo jih na napredni in na katoliški strani. Slovenski izraz zanje je igranje hinavščine. Ti so najnevarnejši in v zame večinoma mnogo let, predno ljudje izprevidijo, da svetniki (ali radikalci) niso to za kar so se jim predstavljali v dopisih.

K temu se lahko vprašamo, kaj in koga smatramo za dopisnike? Vsekakor vse, ki pišejo v liste. Poleg urednikov vse glavne odbornike, ki dopisujejo, sploh vse od kraja, ki kaj pišejo.

Kaj bi dopisnik moral biti? Predvsem toliko razumen, da bi zapopadel tole resnico:

Vse, kar zapiše, ostane zabeleženo. Nikdar več se ne da izbrisati. Če človek kaj v jezi ustmeno reče, če koga v razburjenju obere z besedami, vse tisto je le zvok. Nekaj ljudi si ga zapomni. Drugi ne vedo ničesar o prepisu. Ampak kar je natisnjeno, to se ne razgubi, kakor odmev besede. Beseda, dobra ali slaba, je tam na papirju in bo ostala.

Ves položaj nam priča, da je na svetu zelo malo ljudi, ki bi pojem besede odgovornost res razumeli. Tisti, ki govore, in oni, ki pišejo, poznajo večinoma le svoj "jaz". Edino njihov "jaz" je v pravem. Vsakdo izmed njih se na en ali drug način prišteva k nezmotljivim in s tem konkurira papežu v Rimu. S svojim neutemeljenim samoljubjem povzročajo mnogo škode kjerkoli njih "jaz" kaj izda.

Kdor se hoče učiti misliti, je zanj dopisovanje v liste izborna šola. Naj mu priobčijo ali ne, misliti je moral ob vsaki besedi, ki jo je zabeležil.

Baš to pa dokazuje, da je misliti težavnejše nego pisati. Koliko tjavendan izraženih besed vržejo ljudje iz ust na sejah ali kjer že. Koliko neodgovornih dopisov si je že utrljo pot v tisk!

Vsakdo, ki se smatra pri tem poslu nezmotljivim, je do temelja v zmoti. Vsi, ki vidijo smet v vsakem tujem očesu, so slepi za bruno v svojem.

Odgovoren dopisnik ne bo skušal nagajati onim, ki so za

isto delo sposobnejši od njega, nego bo dejal ljudem: sodelujte z njimi! Tudi jaz bom pomagaj.

Masna produkcija letal

V Zed. državah je bilo v treh letih produciranih 175.000 vojnih letal.

Naša armada ima mnogo vzletališč

Ameriško letalstvo ima izven Zed. držav 750 velikih baz (vzletališč), s katerih se podvzemajo napadi na nemške in japonske utrdbe, na nemško industrijo in na vojne objekte v satelitnih in okupiranih deželah.

Kampanja za tisoč novih naročnikov Proletarca

XII. IZKAZ

(4 tedne, od 4. maja do 1. junija 1944.)

Vsled lažjega pregleda so naročnine štete ena za vsakega pol leta. Na primer, kdor pošlje eno celoletno in eno polletno, je v izkazu označen s tremi po pol leta.

V času kampanje se bodo doštjevale v vsakem izkazu k tem nadaljne naročnine in enako nadaljne vsote, zbrane v tiskovni sklad.

	Novo naročnine	Obnov. naročnine	Nabral v .ovni sklad
John Chamazar, Chicago, Ill.	22	12	\$ 2.00
John Turk, Chicago, Ill.	2	—	4.00
Charles Pogorelec, Chicago, Ill.	10	73	22.00
Frank S. Tauchar, Chicago, Ill.	44	79½	8.00
Angela Zaitz, Chicago, Ill.	9	14	18.75
John Krebel, Cleveland, O.	26½	258	155.57
Joseph Ovca, Springfield, Ill.	2	22	11.00
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	9	58	13.80
Joško Oyen, Clarendon Hills, Ill.	4	10	37.50
Anton Zornik, Herminie, Pa.	81½	310	42.55
Joseph Oblak, Chicago, Ill.	11	8	7.95
Mike Krutz, Willard, Wis.	2	16	2.50
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	9	25	135.55
John Goršek st., Springfield, Ill.	7	4	1.90
Louis Barborich, Milwaukee, Wis.	20	101½	28.00
John Shular, Arcadia, Kans.	2	10	1.90
Frank Cesen, Cleveland, O.	6	—	4.00
Jack Mesec, North Chicago, Ill.	30	4	16.25
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	9	36½	23.20
Frank Cvetan, Johnstown, Pa.	8	84½	28.50
Ludwig Yoxey, Pueblo, Colo.	16	49	25.20
Joseph Koršič, Detroit, Mich.	1	4	.25
Anton Tomšič, Oakland, Calif.	18½	20	38.40
George Smrekar, W. Aliquippa, Pa.	4	6	3.60
Julia Parkel, Los Angeles, Calif.	9	2	1.00
Louis Ambrozich, Chisholm, Minn.	4	2	—
Math. Urbas, Detroit, Mich.	2	—	3.75
Edward Tomšič, Walsenburg, Colo.	—	9	21.00
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	2	9	2.35
Anton Shular, Arma, Kans.	8	26½	10.80
Louis Zorko, Cleveland, O.	11	—	3.43
John Kobi, Duluth, Minn.	2	—	.60
John Zornik, Detroit, Mich.	1	9	11.50
John Plachtar, Dearborn, Mich.	—	4	2.75
John Pečnik, Fontana, Calif.	9	7	9.33
Leo Zevnik, La Salle, Ill.	13	6	6.44
Anton Debevc, Sheboygan, Wis.	3	2	—
Frank Bizjak, Chicago, Ill.	5	2	2.72
Frank Stih, Sheboygan, Wis.	2	18	5.80
Anton Breščič, Cleveland, O.	2	2	—
Kristina Podjavoršek, Milwaukee	2	—	.75
Jennie Jerala, Moon Run, Pa.	—	6	—
Jacob Ambrozich, Moon Run, Pa.	1	—	79.60
Josephine Močnik, Cleveland, O.	2	—	2.00
Anton Gorentz, Springfield, Ill.	1	4½	—
John Tancek, Girard, O.	2	16	3.00
John Kosin, Girard, O.	6	18	11.50
Nace Zlamberger, Piney Fork, O.	—	3	.25
Joseph Sedmak, Conneaut, O.	4	—	—
John Terčelj, Strabane, Pa.	—	6	14.80
John Teran, Ely, Minn.	—	17	6.25
Anton Udovčič, La Salle, Ill.	—	10	2.00
John Vitez, Barton, O.	5	19	—
Vincenc Yaksetich, McIntyre, Pa.	—	3	—
Kathy Junko, Detroit, Mich.	—	21	11.35
Anton Jankovich, Cleveland, O.	20	27	44.50
Frank Klun, Chisholm, Minn.	2	2	3.00
Mike Kopsch, Barborton, O.	6	16	.50
Joe Koss, Detroit, Mich.	2	—	—
Donald J. Lotrich, Chicago, Ill.	6½	2	2.00
Luka Groszer, Chicago, Ill.	—	10	—
Louis Pavlinich, Bellaire, O.	—	2	—
Jos. F. Durn, Cleveland, O.	1	8	25.20
Andrew Krvina, Girard, O.	—	2	2.00
John H. Krzianik, Kemmerer, Wyo.	2	6	3.00
Martin Bajc, Meadow Lands, Pa.	1	—	5.15
Joe Cvelbar, Sharon, Pa.	4	13	1.65
Jacob Bergant, Lisbon, O.	—	12	7.74
John Marolt, West Mineral, Kans.	2	10	2.50
John Fajdiga, Leadville, Colo.	2	7	3.50
Max Martz, Buhl, Minn.	—	8	2.25
Tony Stopar, Colegrove, Pa.	4	—	—
Frank Kosem, Elm Grove, W. Va.	1	1	—
Julia Lemuth, Detroit, Mich.	2	—	—
James Dekleva, Gowanda, N. Y.	6	4	4.50
Luka Podbregar, Witt, Ill.	2	2	1.00
Rudolph Potočnik, Detroit, Mich.	4	2	7.00
Joseph Mihelič, E. Helena, Mont.	—	6	2.25
John Tavčar, Cleveland, O.	2	—	—
John Paulich, Gardena, Calif.	—	2	.50
John Spiller, St. Louis, Mo.	—	6	—
Lovrene Bajc Fairport Harbor, O.	1	2	3.14
Mary Stroj, Indianapolis, Ind.	2	8	1.50
Frank Kokal, Cleveland, O.	—	4	5.25
Joseph Ješ, Warren, O.	—	19	5.87
John Jereb, Rock Springs, Wyo.	—	2	1.50
Kathy Horvatin, Los Angeles, Cal.	6	—	3.00
Mary Marinšek, Gallup, N. Mex.	12	—	4.00
Frank Voglar, Bedford, O.	—	2	3.25
Frank Oblock, Tiona, Pa.	2	2	2.00
Frank Podboy, Parkhill, Pa.	—	4	2.00
Anton Tratnik, Diamondville, Wyo.	12	2	12.40
John Morsi, Chicago, Ill.	—	2	2.60
Amalia Oblak, Elizabeth, N. J.	—	8	2.00
Lenhard Werdinek, Thomas, W. Va.	4	6	—
Fr. Kolenc, Windsor Heights, W. Va.	1	—	.75
Joseph Krmel, Burgettstown, Pa.	2	2	—
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	—	4	—
Jennie Marinšek, Gallup, N. Mex.	6	—	2.00
Leo Junko, Detroit, Mich.	—	4	2.65
Frank Pipan, Hibbing, Minn.	1	—	—
Leo Milostnik, Sheboygan, Wis.	23	—	—
Herman Drobesh, New Waterford, Pa.	—	2	5.00
Frank Novak, Los Angeles, Calif.	—	4	5.20
Anna Klarich, Detroit, Mich.	—	2	—
Razni posamezniki	16	54	47.05
Skupaj	626	1723½	\$1,078.50

Prejšanji izkaz novih naročnin 620, sedanji 626; obnovljenih, prejšanji izkaz 1615, sedanji 108½, skupaj 1723½. Tiskovni fond prejšanji izkaz \$1,018.27, sedanji \$60.23, skupaj \$1,078.50.

THOMAS, HOOPES, STA KANDIDATA SOC. STRANKE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

močne organizacije v Readingu in svoja tekdna v stanju voditi efektivno volilno kampanjo. V svojem govoru je Thomas poudaril, da se v volilni kampanji veliko zanaša na pomoč, ki mu jo bo v stanju dati Darlington Hoopes.

Krueger spet strankin predsednik

Za strankinega predsednika je bil znova izvoljen profesor Maynard C. Krueger iz Chicaga, ki je osebno znan tudi mnogim slovenskim sodrugom in somišljenikom. Poročajo, da Thomas zato ni hotel razbremeniti, ker misli kandidirati za kongresnika v II. illinoiskem kongresnem okraju. Pomagal pa bo tudi v predsedniški kampanji. Udeleženci konvencije v Readingu so dobili vtis, da je stranka dobo stagnacije prebolela in bo v tej volilni kampanji šla zopet navzgor.

Vrednost delnic se potrojila

Ko je Roosevelt prevzel vladno in obljubil izgnati "menjalce iz templja", je znašala skupna tržna vrednost delnic na new-yorski borzi 15 milijard dolarjev. Sedaj so narasle na \$49,494,000,000. Torej so povprečno poskočile z enega na tri dolarje.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustavo Zed. držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države z glavnim mestom, številom prebivalstva in velikostjo.

Cena knjižici je samo 50 centov s poštnino vred.

Naročila sprejema: Knjigarna Proletarca 2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchant

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNi JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO 23, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 8700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

De Valera zmagal na račun delavske stranke

Pri zadnjih volitvah v irski parlament, katerega je premier de Valera razpustil zato, ker v njemu njegova stranka ni imela popolne večine, je zmagala njegova stranka Fianna Fail, ki je dobila 76 poslancev. Prej jih je imela 67. Opozicijska stranka Fine Gael je dobila v teh volitvah 30 mandatov, prej jih je imela 32. Izgubila je torej dva. Kmečka stranka je dobila 9 poslancev, v prejšnji zbornici jih je imela 13, in delavska stranka sedaj 8, prej 17.

Poleg teh strank je nastopila nacionalistično delavska, ki je dobila 4, in neodvisniki pa 11 poslancev. Prej so jih slednji imeli 13.

De Valera je prejšnji parlament razpustil v začetku maja, ker za eno svojo predlogo ni dobil večine.

Kar se nevtalnosti Irske tiče, so bile vse stranke z de Valerom vred v volilni kampanji zato, da

se jo obdrži neglede na pritiske iz Washingtona in Londona. Le nekaj "neodvisnikov" je argumentiralo, kako nevažno je od Irske, ker služi s svojo nevtalnostjo Hitlerju, namesto da bi pomagala Zed. državam, katerim se ima zahvaliti za svojo neodvisnost in blagostanje.

Vzrok, da je delavska stranka izgubila toliko mandatov je, ker se ni mogla odločiti, v čem naj bo za in v čem proti. De Valera pa je vedel kaj hoče. On je igral na irski sovražnik, opozarjal na nevarnost novih pritiskov proti irski nevtalnosti iz Londona in Washingtona, in tako se je masa odločila glasovati za sovražnik, proti kateremu pravimo, da se borimo širom sveta. Delavska stranka na Irskem ni ekstremistična, a že to, da propagira mednarodno solidarnost in pa sodelovanje tudi z angleškim delavstvom, ji je bilo v tej kampanji v škodo.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarac.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik tadevolje popravili.

State	Name
CALIFORNIA.	
Fontana:	John Pečnik.
Oakland:	Anton Tomšič.
Los Angeles:	Frank Novak.
San Francisco:	A. Leksan.
COLORADO.	
Crested Butte:	Ant. Slobodnik.
Pueblo:	Ludvig Yoxey.
Walsenburg in okolica:	Edward Tomšič.
ILLINOIS.	
Chicago in okolica:	Frank Bizjak, Joseph Oblak, Chas. Pogorelec, Peter Verhovnik, Frank Zaitz in Frank S. Tauchar.
La Salle in okolica:	Anton Udovčič in Leo Zevnik.
Springfield:	Joseph Ovca in John Goršek.
Virdean:	Fr. Hertsch.
Waukegan-No. Chicago:	Martin Judnich.
INDIANA.	
Indianapolis:	Mary Stroj.
KANSAS.	
Arma:	Anton Shular.
Arcadia:	John Shular.
West Mineral:	John Marolt.
MICHIGAN.	
Detroit-Dearborn:	John Zornik, Leo Junko Sr., Joseph Klarich in John Plachtar.
MINNESOTA.	
Buhl:	Max Martz.
Chisholm:	Frank Klun.
Duluth:	John Kobi.
Ely:	John Teran in Jacob Kunstel.
Hibbing:	Frank Pipan.
MISSOURI.	
St. Louis:	John Spiller.
MONTANA.	
Butte:	Anton Zugel.
East Helena:	Joseph Mihelič.
Red Lodge:	K. Erznožnik.
NEW JERSEY.	
Elizabeth:	Amalia Oblak.
NEW MEXICO.	
Gallup:	Mary in Jennie Marinšek.
NEW YORK.	
Gowanda:	James Dekleva.
OHIO.	
Akron - Kenmore - Barberton:	Mike Kopsch in Matt. Močnik.
Bridgeport in okolica:	Joseph Snoy in John Vitez.
Cleveland:	John Krebel in Anton Jankovich.
Fairport Harbor:	Lovrene Bajc.
Girard:	John Kosin in Andrew Krvina.
Lisbon	

EUROPE'S CHILDREN

Our ad writers—the only romanticists left in America in this third year of war—have been hammering away at a vision of the future, in which dishwashing has been eliminated, the air teems with helicopters, all girls are pin-up girls, and there is no pink toothbrush. We would like to show these romanticists, and any other unreasoning optimists, a book of photographs called "Europe's Children," by Therese Bonney.

These photographs were taken in France, Spain, England, Sweden and Finland. They were taken in the early months of the war and illustrate only the beginning of a tale of wreckage and devastation. Even so, the pictures do not show merely people and places—they show nightmares.

It is impossible to remain complacent about the future of Europe, or the future of humanity, when you know what has already happened to so many of our next generation. The starved and deserted children with famine-distorted legs and bodies, distended stomachs, and hopeless and terrified eyes who stare back at the reader from the pages of Miss Bonney's remarkable book, will grow up to be citizens in the "brave, new world" we are supposedly fighting for. We know what permanent harm has been done to them physically. What can we expect from the minds and hearts of those who have never learned mercy, humanity, generosity or hope, because none of these attributes of humanity and civilization have ever been shown them?

This is not the kind of future for which labor has been giving its strength, its sons, its savings. We are proving on the battlefield the vanity of Hitler's boast that the Nazis are a superior race. Twenty years from now, we may yet find that our shortsighted neglect of the children in Nazi-dominated Europe has indeed made of the Nazi the master race of the continent physically, if not normally.

Many of these children can still be rescued. They can be fed, clothed and cared for by the International Red Cross, the Quakers, or other reputable relief organizations, and safeguards can be set up to assure that there will be no misuse of relief funds. If through inertia, cowardice and stupidity, these children are to be forgotten, written off as a dead loss by the governments of the United Nations, we of organized labor in the United States want to record the fact that we have not forgotten, we have never consented, and we are not resigned.

—The Brewery Worker.

End the Discord on France

In Lisbon a little group of noxious Frenchmen—Cagouards and former Vichy governors in Africa—are reported to have been getting their heads together. They are not powerful today—but they are a few among many French reactionaries who hope that discord and confusion will prevent emergence of a democratic postwar France.

We have faith that they won't succeed. But the fact is that Washington, by withholding the recognition of the French National Committee which French public opinion demands, is sowing discord and confusion. Washington's policy, however innocently, inevitably encourages rival, reactionary French forces to plot for power.

Nor is it only among the French that this snubbing of the French National Committee spreads discord. It clashes with the policies of Russia and Britain. Mr. Churchill has tried to follow the Washington line on France, but British public opinion is now making so strong a demand for full recognition of the committee that the cabinet may soon be forced to act, with or without the concurrence of our government. There can be no doubt, moreover, that Washington in its French policy is out of step with majority American opinion, which greatly admires the French National Committee.

The administration, now giving the world outstanding leadership in other spheres, seems to be the victim of some weird, fatal attraction to error in French policy. It will risk most serious world-wide repercussions unless it rights the course before the invasion. It should recognize the committee as the provisional government, and agree to the representation it deserves on the European Advisory Commission.—The Chicago Sun.

When Sailors Return, They Will Be Workers, Not Their Enemies

By RAYMOND HOFSES, Editor Reading Labor Advocate

It was interesting to read an International News Service account of the manner in which servicemen in the Navy are going to look at conditions at home after they return from the war.

The story quoted Capt. Robert D. Workman, who, being chief of all Navy chaplains, might be presumed to be a very important man indeed when discussing the opinions and attitudes of workers who became sailors not so very long ago.

And what he says is that, after the war job is over, the Navy is coming back home to see about strikes. In fact, they're going to "clean house." Chaplain Workman further says that the Navy men can't see why the folks at home "take vacations" and explains that what he means is "ganging up and walking out."

As a softener for "them harsh words," the Chaplain-in-Chief said he "expects" that the Navy boys will do their work in the "democratic" way.

Well, that should take a load off the minds of the multitude of Americans who remember the strike of Labor's exploiters which caused the depression that started in 1929 and lasted until the destruction of war caused workers to be needed again. Those people who have been wondering how on earth jobs would be found for everybody, when the war orders cease and ten millions or more soldiers are added to the ranks of job-hungry civilians, should now feel easier.

Or should they?

Perhaps they see, as I do, that the pious expectation of using veterans to keep workers in their places by ways and means that are "democratic" is vague and meaningless. Perhaps they recall Anacostia and reflect that this nation was a democracy when one group of soldiers obeyed an order to use fire, gun

THE MARCH OF LABOR

ORGANIZED LABOR CONTRIBUTED MORE THAN \$42,000,000 LAST YEAR TO WAR RELIEF AGENCIES, AND WILL SEEK TO TOP THAT SUM IN 1943 AS ITS SHARE IN THE NATIONAL WAR FUND.

LABOR BACKS THE ATTACK

15% OF WORK ON NEW SHIP CONSTRUCTION CAN BE DONE BY WOMEN.

ACCORDING TO U.S. DEPT. OF COMMERCE: ESTIMATED CORPORATE PROFITS FOR THE FIRST SIX MONTHS OF 1943 WERE 84% HIGHER THAN FOR SAME PERIOD IN 1942.

IT'S TO YOUR PROFIT - AND YOUR FELLOW TRADE UNIONISTS - TO INSIST ON THIS LABEL WHEN YOU BUY YOUR NEXT HAT.

197

The Soviet-Polish Impasse

There is not much time left to find the way out of the Soviet-Polish impasse. In the course of the summer the Red Army will probably complete its reoccupation of the controversial western provinces and cross the Curzon Line into undisputed Polish territory. A dangerous situation will then arise if there is no Polish government in existence which enjoys both popular support in the country and good relations with the Soviet government. The Polish government in exile claims it commands the allegiance of the vast majority of Poles—a difficult matter to prove under present circumstances—but it certainly does not command the confidence of Moscow. Some commentators here profess to see in the Russian demand for a friendly regime in Poland an insistence on a communist puppet government. The close relations between Moscow and the definitely non-communist Czechoslovakian government ought to dispel this idea. The Soviets have not made any pronouncement on the future social system of Poland. They have, not unreasonably, indicated that they will not tolerate a Poland dominated or influenced by elements who, to quote Walter Lippmann, "even before they are liberated from the Nazis conceive themselves as the spearpoint of a hostile coalition against the Soviet Union." Recently hostility to such elements has become manifest among the London exiles. Criticism of reactionary officers, brought to a head by revelations of anti-Semitism in the army, has resulted in a demand by the National Council that the commander in chief, General Sosnkowski, be divested of his appointment as successor to the presidency. Against this timid first step to check the militarists who surrounded President Raczakiewicz must be set the enforced resignation of Stefan Litauer, an able journalist who has worked for agreement with Russia, as chief press officer of the Polish Ministry of Information.—The Nation.

Supreme Court Hits Election Thieves

Our High Court continues to smash ancient precedents. The latest has to do with fraud in elections in which Federal, as well as state and local officials, are running.

In the 1942 election in Kentucky, it was alleged that ballot boxes were "stuffed" in two Harlan county precincts, and that Senator "Happy" Chandler, now junior Senator from the Blue Grass state, was the beneficiary.

The lower court held there was no Federal law to punish such a case, but the Supreme Court, dividing 6-3, declared that, under the Federal Criminal Code, a voter not only has the right to vote, but to have that vote honestly counted.

The minority argued that the majority was "stretching" the statute and suggested that the right way out was to ask Congress to amend the law.

Not being legal "sharks," we can't say who should have won the legal argument, but certainly the people of the United States will hail a decision which tends to purify elections.—Labor.

WHO'S WHO IN WASHINGTON

Look magazine asked 68 Washington writers to name the 10 most useful men in Washington. Those selected were in order: General Marshall, Cordell Hull, Franklin D. Roosevelt, Admiral King, Donald Nelson, Charles E. Wilson, Bernard Baruch, Harry S. Truman, Jesse Jones and Harold Ickes. The persons deemed the least useful were Francis Perkins, Henry Morgenthau, Claude Wickard, Henry Wallace, John E. Rankin, Joseph F. Guffey, Hamilton Fish, Harry L. Hopkins, Frances Biddle, Paul V. McNutt.

The poll reveals, if anything, only that the majority of the men who made the selections were of a conservative temper. Of the ten "most useful" you find a preponderant number of conservative and business figures. More important on the second list of ten most useful we have Senator Byrd, James Byrnes, Senator Taft, Congressman Martin (of Martin, Barton and Fish). On the least useful, the liberals ganged up and named Rankin and Fish, but the other eight are all New Deal figures.—Murray Everett.

LOT OF WOMEN WHEN SHOOTING STOPS

What will happen to millions of women workers after the war? Will they hold their gains, and what can they do to ensure post-war security?

Those are serious questions, and the National Women's Trade Union League attempts to answer them in an interesting publication which can only be referred to here.

It's advice is for working women to join a union and throw in their lot with the 13,000,000 other workers who make up organized labor. The unions, it is pointed out, have protected them during the emergency, and will be needed more than ever when the shooting stops.

Landowners in Clover, Investigation Shows

The contention of landlords that they are being impoverished by rent control does not stand up before a survey covering 376 cities made by the National Association of Real Estate Boards.

It shows that occupancy of real estate is higher than ever before recorded, and all selling prices for real estate, especially for home property, are higher than a year ago.

IN THE WIND.

From THE NATION

A friends of ours reports a distressing sign of intellectual decay among the youth. Chalked on a sidewalk, along with the usual urogenital monosyllables, he saw these words: "Snap, Crackle, Pop."

Publishers' Weekly reports that a reputable New York bookseller has been forbidden to mail out his current catalogue unless he deletes one-line entries of "Candide," "The Well of Loneliness," and Balzac's "Droll Stories." It seems that the Post Office has a list of unprintable titles. We called up the New York Postmaster on that one. The man to whom we were referred was not familiar with any of the books mentioned, but he said yes, there is such a list, and he is in charge of enforcing it. "Candide" has been on the list since 1931. "The Well of Loneliness" since 1933, and "Droll Stories" since 1927. Vincent Miles, Post Office solicitor in Washington, decides what books are unmentionable.

Lillian Smith, author of "Strange Fruit," was recently invited to address the Book Forum of Columbia, South Carolina, but the invitation was withdrawn after a flurry of protest from other organizations. The secretary of the Fortnightly Club, for example, wrote to the chairman of the Forum thus: "The problem of racial adjustment is to us so serious that we are impelled to protest against the discussion of it by Miss Smith. The theme of her book seems to us to be one that better not be tossed about at present. . . . In case she does come may we earnestly ask that she speak on the Orient and not on the Negro problem at all."

On April 15 this column reported that Catholics in the diocese of Connecticut were not allowed to have anything to do with Russian War Relief. A few days later Mrs. B. D. Burhoe, secretary of the interfaith committee of Russian War Relief, phoned us and said Connecticut's Catholics has been most generous and cooperative and would we publish denial of the item. We said we would be glad to. The denial came last week. Here it is: "Dear Mrs. Burhoe: I am pleased to inform you that there is no truth in the statement which you tell me appeared in The Nation of April 15, 1944. Catholics of the diocese of Hartford are entirely free to participate in Russian War Relief. I have never asked my people to disregard an appeal for charity from any source. With all good wishes, I am sincerely yours, Maurice F. McAuliffe, Bishop of Hartford.

Festung Europa: Nazi orders and decrees in Poland are now signed with officials' titles but not their names.

FDR'S TRIPLE ENDORSEMENT

By NORMAN THOMAS

Our text for this article is two front page headlines in the New York Times of May 21st: "New Party Fixes 400,000 Vote Goal for Roosevelt," and "Communists Disband Party in U. S.; Back Roosevelt for Fourth Term."

To get the full significance of this twin endorsements of Roosevelt, remember that the new Liberal Party in New York, which hopes for 400,000 votes for Roosevelt, left the American Labor Party because it was captured by the same Communists who for Roosevelt's sake (ostensibly) are becoming a mere Communist Political Association. Two minor parties—the American Labor Party and this new Liberal Party—will compete in New York with one major party, the Democratic, in persuading voters to vote for the same President and Vice-President and United States Senator, without any outstanding issue to divide them.

This is more bewildering when one remembers the scurrilous Communist abuse of Roosevelt when he was a genuine New Dealer, and the liberal and labor suspicion of some of his acts in his present role of Dr. Win-the-War.

Roosevelt Today

The Roosevelt whom these sworn enemies now vie with one another

The American "Fuehrer" Idea

Upon what principle or set of principles will the coming presidential campaign be waged? Since we are in the midst of war, it might be that "Americanism" should be the slogan—until it is remembered that both major parties could subscribe to the general idea. It might be that a word unity of peoples would be worth talking about—except that Democrats might be embarrassed by their southern super-race practioners and Republicans by their super-class economics.

However, despite a lack of principles, there are a large number of people who know exactly what they want. To them the issue is simplicity itself. The issue is—Roosevelt.

Roosevelt—just that!—is the core of unity for so many groups that one wonders whether the Congress should not be disbanded, at least for the duration.

The American Labor Party split on the charge of some of its constituents that the party had fallen under the domination of Communists. It is a charge, by the way, that ALP stalwarts vigorously deny. But the American Labor Party is for Roosevelt.

Last week the splinter-off group organized a "Liberal" party. They don't like the ALP and that dislike is cordially reciprocated. But they heartily agree with each other—on Roosevelt. The Commies, seeing no present reason of having a separate political party, have gone out of action in that field and constituted themselves as a "political association"—which will support Roosevelt in vigorous agreement with the ALP and the Liberals, with whom they disagree with equal vigor on basic social and economic principles. And then there is the Democratic party, standing opposed to the ALP, the Liberals and the Commies, but apparently getting ready to agree with the above three—about Roosevelt.

What conclusion can one arrive at by pondering this strange hodge-podge of hero worshippers? What other than that principles don't matter; that the only thing that matters is the "leader"?

The Fourth Termers like to protest their democracy. But to their protests square with their undeniable belief that the safety of the nation can be served in no other way than by retaining just one man as the nation's leader?

We have heard a lot in recent years about the desirability of government by law rather than by leader. We have been told that principles, not individuals, are what matter. But we remember that necessity knows no law. Perhaps there are not principles strong enough to support the capitalist economy. That may be the explanation for the fact that so many divergent elements are able to unite on one man. — Reading Labor Advocate.

"AXIS DAYS ARE NUMBERED!"

Don't these Liberals know by this time what they think necessary in this field, and do they really believe that a new party can be built primarily on devotion to an old party leader whose progressive quality today, whatever may have been true in the past, is deduced simply from fear of his Republican opponent?

Issues That Matter

Thus it becomes daily clearer that the Socialist Party and only the Socialist Party will speak out plainly on the three great issues that matter:

- (1) The winning of the earliest possible peace that will last.
- (2) The necessity of democratic socialization of the commanding heights of our economic order to conquer poverty and unemployment.
- (3) A realistic reignment of our tweedledum-tweedlede political system and the creation of a mass commonwealth party in order to check the drift to an American fascism.

Jessie Cargill—King Features, Inc.